

НАРИСНА ГЕОМЕТРІЯ

АРХІТЕКТУРНА ГРАФІКА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ТА ЗАВДАННЯ
ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ
ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Г17 «АРХІТЕКТУРА ТА
МІСТОБУДУВАННЯ»
IV СЕМЕСТР

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

НАРИСНА ГЕОМЕТРІЯ

(архітектурна графіка)

Укладачі: *К.А. Рєзанова, О.В. Овсієнко, Ю.Т. Собко*

*Методичні вказівки та завдання до виконання практичних робіт
для студентів спеціальності G17 «Архітектура та містобудування»*

IV семестр

Чернівці

Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
2025

УДК 514.18:72:378.147(072)

Н 288

Затверджено на засіданні методичної ради
факультету архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
протокол № 8 від 15 квітня 2025 року

Рецензент:

І.М. Фодчук, д-р техн. наук, професор, завідувач кафедри містобудування та архітектурного проектування, факультету архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва, Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Укладачі: асистенти кафедри містобудування та урбаністики

К.А. Рєзанова, О.В. Овсієнко, Ю.Т. Собко

Н 288 **Нарисна** геометрія : метод. вказівки до виконання практ. робіт. 4 сем. / уклад. К.А. Рєзанова, О.В. Овсієнко, Ю.Т. Собко. – Чернівці : Чернівець нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2025. – 80 с.

Зміст видання відповідає освітньо-професійній програмі підготовки бакалаврів за спеціальністю G17 «Архітектура та містобудування» та програмі дисципліни «НАРИСНА ГЕОМЕТРІЯ (архітектурна графіка)».

Методичні рекомендації містять вказівки до виконання графічних завдань, варіанти завдань з описом методики їх виконання, список рекомендованої літератури.

УДК 514.18:72:378.147(072)

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2025

Вступ

Архітектурна графіка — фундаментальна дисципліна, яка стане основою вашої професійної діяльності як архітекторів. Архітектурна графіка — це не лише мистецтво створення креслень та ескізів, але й потужний інструмент для втілення творчих задумів у реальні проекти. Саме через графічні зображення ви навчитеся передавати свої ідеї, концепції та бачення майбутніх будівель і просторів.

Особливість цього курсу полягає в тому, що всі роботи будуть виконуватися вручну, використовуючи різноманітні техніки та матеріали. У сучасному світі, де цифрові технології домінують у багатьох сферах, ручна графіка залишається незамінною для архітекторів. Вона дозволяє не лише відточити технічні навички, але й розвинути креативність, просторове мислення та увагу до деталей. Ручна робота допомагає краще зрозуміти пропорції, масштаб, текстуру та взаємодію світла й тіні — елементи, які є ключовими в архітектурному проектуванні.

На цьому курсі ви ознайомитеся з різними техніками архітектурної графіки, серед яких: олівцева графіка для створення ескізів та детальних креслень, туш і лінер для чітких лінійних зображень, акварель і гуаш для передачі кольору та атмосфери проекту, маркери та кольорові олівці для швидких ескізів і презентацій.

Кожна з цих технік має свої особливості та застосування, і ви навчитеся обирати найбільш підходящу для конкретного завдання. Ви також дізнаєтеся, як комбінувати різні матеріали для досягнення найкращого ефекту у ваших роботах.

Загальні положення

Мета курсу

Метою даного курсу є формування у студентів навичок технічно правильного виконання графічних робіт та розвитку просторового мислення, необхідного для архітектора. Курс спрямований на вивчення принципів аналізу простору, його структури та методів передачі графічної інформації.

Ручна графіка виступає засобом розвитку індивідуального стилю, що сприятиме професійному становленню майбутніх фахівців. Особливу увагу приділено експериментуванню з техніками та матеріалами, критичному аналізу власних робіт, а також поєднанню технічної точності з виразністю та креативністю. Студенти навчатимуться створювати графічні матеріали, що не лише відповідають професійним стандартам, але й передають концептуальну ідею, емоційний зміст і авторський почерк.

Завдання курсу

Курс «Архітектурна графіка» спрямований на формування у студентів практичних навичок роботи з графічними техніками та розвиток розуміння архітектурної композиції. Основними завданнями курсу є:

- Опанування базових принципів архітектурного рисунка – вивчення пропорцій, перспективи, масштабування та передачі просторової глибини.
- Розвиток технічних навичок зображення архітектурних елементів – виконання графічних робіт, що включають фасади, торці будівель, деталі архітектури, стафаж та антураж.

- Формування уявлення про роль графіки в архітектурному проектуванні – створення ілюстрацій, концептуальних скетчів, презентаційних малюнків.

- Використання архітектурної графіки в композиційному вирішенні – вміння доповнювати архітектурний простір навколишнім середовищем, фігурами людей, транспортом, рослинністю.

- Розвиток індивідуального стилю та творчого мислення – створення графічних матеріалів для книжкових ілюстрацій, афіш, постерів, художніх експериментів.

У межах курсу студенти виконують різноманітні завдання, які охоплюють як традиційні технічні малюнки, так і творчі експерименти з архітектурною графікою, що дозволяє не лише оволодіти професійними навичками, а й знайти власний художній підхід до відображення простору.

Організація практичних робіт

- Практичні роботи проводяться у формі індивідуальних завдань, які виконуються студентами під керівництвом викладача.

- Кожне завдання має на меті закріплення теоретичних знань з архітектурної композиції та вдосконалення практичних навичок роботи з графічними техніками.

- Виконання завдань здійснюється вручну на аркушах формату А3 або А2 (залежно від складності) з використанням різноманітних матеріалів та інструментів (олівці, лінери, акварель, маркери,).

Оцінювання

Роботи студентів з архітектурної графіки, виконані вручну, оцінюються за такими критеріями:

1. Відповідність завданню – точність передачі задуму, чи то ескіз, чи деталізована композиція.

2. Якість ліній та штриха – виразність, акуратність і впевненість у нанесенні ліній олівцем, тушшю чи іншими матеріалами. Композиційна цілісність – гармонійне розміщення елементів на аркуші, баланс форм і простору.

3. Передача об'єму та глибини – майстерність використання штрихування, тіней чи тонування для створення тривимірності.

4. Ефективність техніки – доречність і якість застосування обраних матеріалів (акварель, маркери, олівці) для досягнення художнього ефекту.

5. Оформлення ескізу – охайність подачі, включаючи чистоту аркуша та, за потреби, мінімальні підписи чи рамки.

6. Креативність – оригінальність підходу, індивідуальність стилю та здатність передати ідею через графічні засоби.

Методичні вказівки до виконання графічних завдань

Лекція №1

Тема1. Гармонія кольору. Контраст та нюанс. Матеріали та техніка архітектурної графіки.

Колір має відомі характерні властивості й певну виразність. Тільки таке сполучення кольорів, що відповідає нашим очікуванням, що вдало доповнює функціональне призначення предмета, тобто відповідає вимогам єдності кольору й об'єкта, сприймається як гармонічне. Можна встановити три фактори, що беруть участь у створенні гармонічного сполучення: колір, об'єкт, людина.

Нижче ми робимо спробу визначення й інших факторів, які варто враховувати при колірному рішенні.

По-перше, різний вплив і сприйняття кольору. Окремі кольори, наприклад, можуть бути світлими або темними, хроматичними або ахроматичними, насиченими або малонасиченими; сполучення кольорів можуть бути контрастними або неконтрастними тощо. У той же час колір сприймається, наприклад, далеким або близьким, теплим або холодним, легким або важким. Психофізіологічно він впливає на настрій.

По-друге, варто враховувати характер і специфіку об'єктів, структуру їхньої поверхні (вони можуть бути шорсткуваті або гладкі, розчленовані або нерозчленовані), розміри (вони можуть бути великі або малі, довгі або короткі), матеріал (дерево, бетон, метал, скло). Крім того, враховується функціональне призначення. Гармонічне враження від колірному рішення припускає погодженість як кольорів між собою, так і відповідність характеру кольору й об'єкта.

Терміном «колірна гармонія» часто визначають просто приємне для очей, гарне сполучення кольорів, що припускає певну погодженість їх між собою, певний порядок у них, певну домірність і пропорційність.

Комбінація кольорів сама по собі, розглянута окремо, може бути як гармонічною, так і негармонійною. Теорія колірної гармонії в остаточному підсумку, таким чином, не може бути зведена лише до рішення питання про те, який колір з яким гармонує. Оскільки на естетичну оцінку впливають і форма, і фактура, і просторове положення, і змістовна обґрунтованість, остільки, мабуть, загальні принципи колірної гармонії не можуть бути визначені без врахування цих факторів. Але якою б не була істотна роль згаданих факторів, основу виразності кольору становить все-таки комбінація кольорів, узятих ізольовано, самих по собі.

У природі «теплота» або «холодність» кольору звичайно визначаються станом атмосфери, що часто робить на світлі тони холодними, а в тіні, навпаки, теплими. Про це ще в XI ст. писав В. Вицольд: «На відкритому місці, і коли сонце перебуває низько на небі, предмети, освітлені прямим сонячним світлом, мають теплі відтінки, тому що світло на своєму довгому шляху через атмосферу до предмета й від предмета до ока приймає червоно-жовтий тон, тим часом як предмети, освітлені блакитнуватим відбитим світлом неба, мають холодні відтінки.

«Температура» кольору залежить також і від насиченості. Оптимальніш насичені, чисті кольори завжди будуть холодніші відповідно їм слабо насичені. Ми часто характеризуємо як холодну й строгу ту красу, у якій все строго, правильно. Ми називаємо «холодну архітектуру», що характеризується геометричною чіткістю, строгою симетрією своїх форм.

Всі кольори спектра у відомому змісті є чистими або оптимально насиченими, оскільки кожному з них теоретично відповідає монохроматичне випромінювання. Однак у спектрі втримуються й такі кольори, як жовтогарячі, жовтий, жовто-зелений, які сприймаються як змішані або, у всякому разі, що містять відтінки. Тому в спектрі варто виділяти основні чисті кольори, тобто кольори, змішанням яких утворюються всі інші. Температура змішаних вторинних кольорів тоді буде залежати від переваги в них червоного або синього.

Теплохолодність кольору залежить і від світлоти. В. Кандинський вірно помітив: «Любий колір може бути холодним і теплим, але ніде цей контраст не помітний так сильно, як у червоному».

Контраст теплих і холодних кольорів використовується не тільки в живописі, але й нерідко в графіці. Дуже важливе визначення теплоти або холодності в характеристиці ахроматичних кольорів. Теплий чорний і холодний чорний справляють зовсім різне враження.

Вивчаючи властивості кольорів, російський учений М. В. Ломоносов перший встановив, що серед великої кількості хроматичних кольорів є тільки три (червоний, синій, жовтий), яких не можна дістати змішуванням інших кольорів. Ці кольори називають основними. Змішуючи основні кольори, дістають кольори інших тонів. Так, змішуючи червоний і синій кольори, дістають фіолетовий, змішуючи червоний і жовтий — оранжевий, а жовтий і синій — зелений. Фіолетовий, оранжевий і зелений кольори називають змішаними. Змішуючи основні кольори із змішаними, можна дістати нові кольори. На зовнішньому кільці кольорового круга показано три основних і дев'ять змішаних кольорів.

Контраст та нюанс в архітектурній графіці

Контраст і нюанс є ключовими категоріями в архітектурній графіці, що допомагають створювати виразні та гармонійні зображення.

Контраст – це різке протиставлення елементів графічного зображення, яке акцентує увагу на певних деталях і робить композицію більш динамічною. У архітектурній графіці контраст досягається за допомогою:

- Світлотіньових переходів (чорне – біле, світле – темне);
- Різниці в товщині ліній (тонкі – товсті);
- Протиставлення текстур (гладкі – фактурні поверхні);
- Відмінностей у масштабі (дрібні деталі – великі площини);
- Використання різних технік (гладкі штрихи – різкі мазки).

Нюанс – це більш м'яке, непомітне відмінність між елементами зображення, що створює відчуття єдності та пластичності. Він використовується для тонкого підкреслення деталей без різких переходів. Основні прийоми нюансування:

- Гра градаціями світла і тіні (м'які переходи, півтони);
- Використання різних варіацій одного кольору чи відтінку;
- Легка зміна фактурності поверхонь;
- Невеликі варіації в товщині ліній та насиченості штрихів.

В архітектурній графіці контраст допомагає привертати увагу до головних елементів композиції, а нюанс – забезпечує глибину та гармонію зображення. Поєднання цих прийомів дозволяє створювати живі, емоційно виразні архітектурні рисунки.

Матеріали та техніка архітектурної графіки.

Будь-яке зображення конструюється за допомогою засобів графічного зображення: точки, лінії, тону і кольору.

Для архітектурної графіки точок азаластосується рідко і скоріше як засіб тонального вирішення; лінія, тон і колір окремо формують різні види графіки.

- Лінійна графіка - це формування зображення за допомогою тільки ліній і точок і утворених ними моделей заповнення (штриховок). Не допускається суцільне покриття (заливка) поверхонь, світлотіньові співвідношення трактуються за допомогою штрихуваннями різної щільності.

- Лінійна графіка може виконуватися в сухій (олівець, маркер, лінер, вугілля, сангіна) і мокрій (туш, гуаш) техніках.

- Тональна графіка - використання тону і чітких співвідношень світлоготемного та контрастного-нюансного. Характерною є відсутність яскраво виражених колірних характеристик, фактури і текстури.

- Тональна графіка - монохромна з легкими відтінками. Вона також передбачає використання сухої (пастель, кольорові олівці, напівсухі фломастери) і мокрої (акварель, гуаш, туш і т.п.) технік.

- Кольорова графіка передбачає зазвичай використання насиченого кольору в архітектурних кресленнях. Вона вимагає високої якості виконання. Техніка в цілому аналогічна тональній графіці, але з використанням різних поєднань кольорів.

Окрім традиційних сухої і мокрої технік, в даному випадку можуть використовуватися аплікація і колаж з різних матеріалів. В архітектурних кресленнях переважно використовується лінійна і тональна графіка, але для яскравої презентаційної подачі, а також при виконанні якісних скетчів і клаузур дуже ефектною може бути і кольорова графіка.

Графічні інструменти архітектурної графіки.

Найбільш розповсюдженими графічними інструментами є олівці.

Прості олівці прості є найзручнішими і універсальними матеріалами для початківця графіка. Якість інструменту залежить від якості графічного стержня (він не повинен бути ламким). В архітектурній графіці застосовується таке маркування олівців: для креслення – 3Н, 2Н, Н, F, HB, для виконання рисунків F, HB, B, 2B, 3B, 4B, 5B, 6B. Рисунок олівцем є найшвидшим і простим засобом вираження думки архітектора, але, незважаючи на уявну простоту самого засобу, в олівцевій техніці існує безліч графічних прийомів, що використовуються при ескізуванні.

Олівцева графіка застосовується у всіх випадках, коли не потрібне колірне рішення, і необхідна швидка фіксація задуму.

Ескізна графіка кольоровими олівцями і фломастерами відрізняється від техніки малюнка простим олівцем можливістю використовувати колір, продумуючи колористичне рішення майбутнього об'єкта на перших же етапах роботи. Так само, як і в графіці простим олівцем, основні елементи рисунка - це лінія, штрих і тушовка, але штрих та тушовка виконуються кольором. Фломастери - це балони зі стрижнем з фетру. Сьогодні фломастери широко застосовуються в кресленні і рисунку, хоча якість ліній, отриманих за допомогою фломастера, відрізняється своїми особливостями - лінія має нечіткі, розпливчасті контури і підпливає при роботі на будь-якому папері.

Пензлева графіка - потужний засіб для виконання ескізу. Основні інструменти цієї техніки - пензель, олівець і перо. Як фарби традиційно використовуються туш, акварель, гуаш або темпера. За технікою виконання ескізу пензлева графіка поділяється на три основних види: монохромна пензлева графіка без попереднього малюнка олівцем, пензлеве фарбування тушшю або аквареллю попереднього малюнка олівцем або пером, поліхромна пензлева графіка без попереднього малюнка олівцем. Всі вище перераховані техніки і матеріали є найбільш розповсюдженими і

використовувалися архітекторами протягом тривалого періоду часу. Не дивлячись на те, що сьогодні все більш широко використовується комп'ютерна графіка, ручна графіка, особливо на етапах ескізування і виконання клаузур, не втрачає своєї актуальності. Тому, окрім застосування вище згаданих традиційних матеріалів і технік, використовуються і нові сучасні матеріали. Найбільш розповсюдженими і цікавими на сьогоднішній день є маркери.

Маркер – це резервуар з фарбою, що стікає до наконечника з нейлону або повсті. Це сучасний і зручний інструмент для рисунку і нанесення написів, який застосовується в абсолютно різних областях: у побуті, в декоративних цілях, архітектурі, дизайні та ілюстраціях.

На вибір маркера впливають, в першу чергу, властивості його фарби, а також - форма наконечника. Фарби розробляються спеціально для кожного виду маркерів і можуть бути: прозорі або непрозорі, ті що стираються а бо ті що не стираються, ті що розмиваються водою або стійкі до води, ті що змішуються між собою або ті що не змішуються. Форма наконечника також різниться - є круглі, квадратні, скошені наконечники, гнучкі наконечники пензлі.

Тема № 2. Композиція в архітектурному проєктуванні

Вступ

Композиція є одним із фундаментальних принципів архітектурного проєктування, що визначає взаємодію архітектурних елементів, їхню гармонію, пропорції та співвідношення в просторі. Вона формує візуальне сприйняття будівлі та її функціональність, а також впливає на відчуття масштабу та ритму. Грамотно побудована композиція допомагає досягти єдності форми та змісту в архітектурному об'єкті.

Основи композиції

Композиція в архітектурі базується на кількох ключових принципах, серед яких:

- Цілісність – усі елементи архітектурного об'єкта повинні бути взаємопов'язаними та утворювати єдине гармонійне ціле.
- Пропорційність – співвідношення частин будівлі між собою та щодо людини. Наприклад, пропорції золотого перетину часто застосовуються в архітектурі для створення гармонійних форм.
- Масштабність – відповідність розмірів будівлі чи її частин до оточення та людського сприйняття.
- Ритм – повторення елементів у певному порядку (наприклад, ритмічне розташування вікон або колон).
- Контраст – поєднання різних форм, кольорів, матеріалів для створення виразності.

Типи композиції в архітектурі

1. Симетрична композиція – будівля чи простір має осьову симетрію, що створює відчуття стабільності та урочистості (наприклад, класична архітектура).

2. Асиметрична композиція – елементи будівлі розташовані вільно, проте збалансовані за масою та пропорціями. Використовується в сучасній архітектурі для створення динамічності.

3. Центрична композиція – побудована навколо центрального елемента, наприклад, купольної будівлі чи площі.

4. Лінійна композиція – будівлі або елементи розташовані вздовж осі, наприклад, бульвари чи рядова забудова.

5. Групова композиція – об'єднання кількох архітектурних елементів у єдину систему (наприклад, ансамбль будівель).

Композиційні засоби в архітектурі

Для створення гармонійної архітектурної композиції використовуються такі засоби:

- Форма – визначає геометрію будівлі (кубічна, циліндрична, складна).
- Світло та тінь – підкреслюють форму та глибину архітектурного об'єкта.
- Колір та фактура – вибір матеріалів та кольорів впливає на сприйняття форми та простору.
- Перспектива – допомагає передати глибину та масштаб проєкту.

Роль композиції у сучасній архітектурі

У сучасному проєктуванні композиція поєднує традиційні принципи з новими технологіями та матеріалами. Завдяки цифровим технологіям архітектори можуть експериментувати з формами, створюючи складні органічні структури. Також велика увага приділяється екологічним аспектам, інтеграції природи та просторовій взаємодії з людиною.

Композиція є основою архітектурного проєктування, що визначає гармонійність, функціональність та естетику будівлі. Використання принципів композиції дозволяє створювати архітектурні об'єкти, які не тільки відповідають технічним та функціональним вимогам, але й мають естетичну цінність. Розуміння композиційних засобів допомагає архітекторам формувати простір так, щоб він відповідав потребам суспільства, створював комфортні умови для життя та гармонійно взаємодівав з оточенням.

Практична робота № 1. Архітектурна колористика міста на прикладі – «Стилізованого розпису зовнішніх стін будинків у міському просторі»

Мета завдання:

Створити концептуальний ескіз для стилізованого розпису торцевої стіни будівлі в міському середовищі, враховуючи соціальний контекст та архітектурне оточення.

Завдання:

1. Дослідити середовище – вивчити місце розташування будівлі, його архітектурний стиль, прилеглі споруди та особливості міського простору.

2. Визначити соціальну тему – знайти актуальну соціальну проблему або ідею, яку можна візуально передати через стінопис (наприклад, екологія, культура, історія, інклюзія тощо).

3. Створити матеріали для проєкту:

- Виконати ситуаційну схему на форматі А3, що відображає місце розташування будівлі в міському просторі.

- Надрукувати та приклеїти фотографію існуючої торцевої стіни будівлі.

- Розробити ескізний варіант розпису, що гармонійно інтегрується в архітектуру будівлі та міське середовище.

4. Оформлення роботи – представити проєкт у графічному вигляді з пояснювальними написами або коротким текстовим обґрунтуванням.

Очікуваний результат:

Готовий ескізний проєкт із врахуванням міського контексту, що відповідає вибраній соціальній тематиці та гармонійно поєднується з навколишнім середовищем.

Підсумок:

Практична робота №1 з архітектурної графіки спрямована на розвиток навичок створення концептуального ескізу для стилізованого розпису торцевої стіни будівлі в міському середовищі. Завдання поєднує аналітичний підхід із творчим процесом, дозволяючи студентам освоювати техніки графічного виконання та вчитися враховувати архітектурний і соціальний контекст у своїх проєктах.

На першому етапі студенти досліджують обране місце розташування будівлі, аналізуючи її архітектурний стиль, прилеглі споруди та особливості міського простору. Це допомагає зрозуміти, як стінопис може гармонійно інтегруватися в оточення, зберігаючи його цілісність і водночас додаючи нового змісту. Другий етап передбачає вибір соціальної теми – від екології до інклюзії чи історичної пам'яті, що надає роботі актуальності й глибини. Визначена ідея стає основою для візуального втілення, адже розпис має не лише прикрашати стіну, а й передавати важливе повідомлення для громади.

Основна частина роботи полягає у створенні матеріалів: ситуаційної схеми на форматі A3, фотографії стіни та ескізу розпису. Ситуаційна схема відображає місце будівлі в міському контексті, задаючи просторові орієнтири для подальшої роботи. Фотографія стіни служить реальною основою проєкту, дозволяючи студентам адаптувати свої ідеї до конкретної поверхні. Ескіз же демонструє творче бачення – від композиційного рішення до вибору кольорової палітри. Виконання ескізу вручну відкриває простір для експериментів із техніками: олівець підкреслює деталі, акварель створює м'які переходи, а маркери додають контрасту й виразності.

Оформлення проєкту завершує процес: студенти представляють графічну роботу з пояснювальними написами чи коротким текстовим обґрунтуванням, де аргументують вибір теми, стилю й матеріалів. Очікуваний результат – ескізний проєкт, що поєднує соціальну значущість із естетичною цінністю, – досягається завдяки комплексному підходу до завдання. Робота дозволяє студентам вдосконалювати практичні навички, розвивати чутливість до кольору й композиції та вчитися бачити потенціал міського простору як платформи для творчості.

Крім того, практична робота стимулює розвиток аналітичного мислення: аналізуючи оточення, студенти вчаться оцінювати, як архітектурні форми, кольори й текстури взаємодіють із розписом. Наприклад, якщо будівля має класичний стиль із симетричними елементами, розпис може підкреслити цю симетрію через нюансні відтінки, тоді як сучасна споруда з простими формами дозволяє використовувати контрастні кольори для створення динаміки.

Вибір техніки також відіграє важливу роль: туш може акцентувати чіткість ліній, а пастель – додати м'якості й атмосферності. Таким чином, студенти не лише створюють ескіз, а й формують власний підхід до архітектурної колористики, який може бути застосований у реальних проєктах.

Отже, практична робота № 1 є важливим етапом у розумінні архітектурної колористики як інструменту взаємодії з міським середовищем. Вона навчає студентів поєднувати колір, форму й ідею, створюючи гармонійні та осмислені образи, які збагачують міський простір і резонують із його мешканцями.

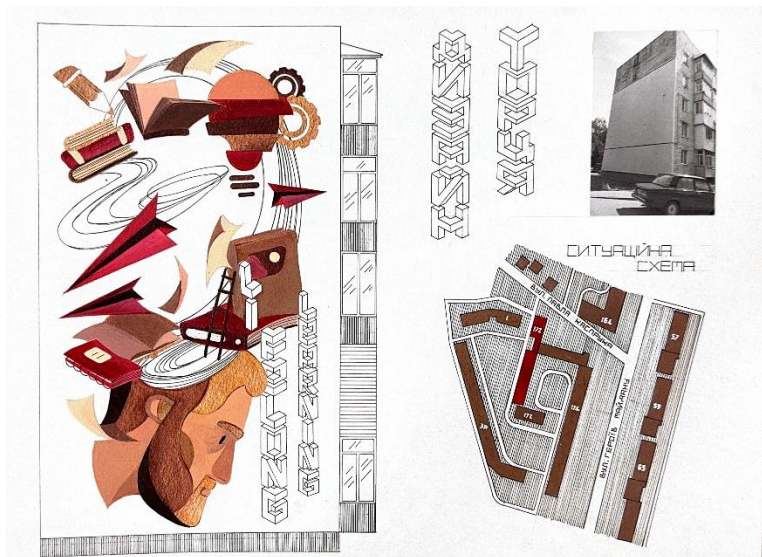

Рисунок 1. Розпис зовнішньої стіни будинку (приклад 1)

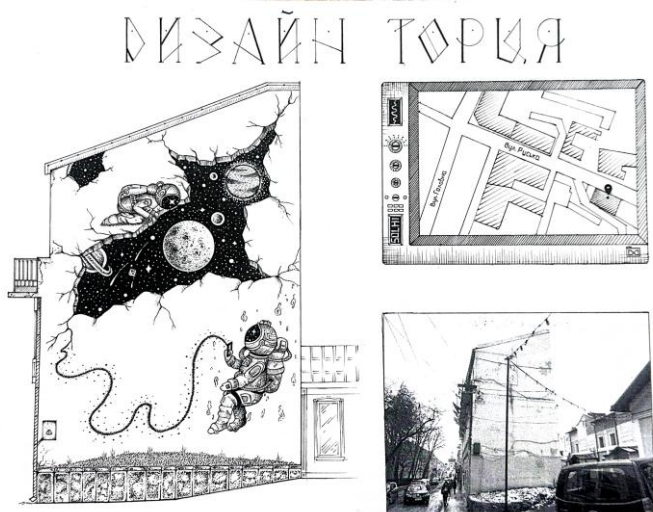

Рисунок 1.1 Розпис зовнішньої стіни будинку (приклад 2)

Практична робота №2. Ілюстративне зображення обкладинки книги в двох техніках (в кольорі та в чорно білій техніці)

Мета завдання:

Розробити ілюстративну концепцію обкладинки для книги або фільму, передавши її зміст та атмосферу через авторське бачення у двох різних техніках.

Завдання:

- Обрати твір – книга або фільм, який найбільше зацікавив студента та викликає в нього візуальні асоціації.
- Створити ілюстративну концепцію – розробити ідею майбутньої обкладинки, що передає настрій та основний зміст твору.

Виконати обкладинку в двох техніках:

- Кольорова техніка – виконати ілюстрацію фарбами (гуаш, акварель або інші засоби).
- Чорно-біла техніка – створити варіант обкладинки, використовуючи один або комбінацію таких графічних методів: точка, лінія, пляма.

Композиційне оформлення – продумати розташування назви твору та інших необхідних елементів, щоб дизайн виглядав цілісним та збалансованим.

Очікуваний результат:

Дві версії ілюстративної обкладинки: одна у кольорі, друга – у чорно-білій графічній техніці, що передають основну атмосферу твору та відображають авторське бачення.

Підсумок:

Практична робота №2 з архітектурної графіки спрямована на розвиток творчих і технічних навичок студентів через створення ілюстративної концепції обкладинки для книги або фільму. Завдання дозволяє студентам проявити авторське

бачення, овоїти різні графічні техніки та навчитися передавати зміст і атмосферу твору через візуальні засоби. Виконання роботи в двох варіантах – кольоровому та чорно-білому – розширює діапазон художніх можливостей і поглиблює розуміння впливу кольору й монохромності на сприйняття композиції.

Процес починається з вибору твору – книги або фільму, який викликає у студента сильні візуальні асоціації. Цей етап є ключовим, адже саме емоційний зв'язок із твором формує основу для майбутньої ілюстрації. Студенти аналізують зміст, настрій і головні ідеї обраної історії, щоб визначити, які елементи варто підкреслити на обкладинці. Наприклад, для роману з драматичним сюжетом може бути обрана темна палітра з контрастними акцентами, а для легкої комедії – яскраві кольори чи грайливі форми. Такий підхід допомагає не лише передати суть твору, а й зацікавити потенційного читача чи глядача.

Наступний етап – розробка ілюстративної концепції – вимагає від студентів продумати ідею, яка ляже в основу обкладинки. Це може бути символ, ключова сцена чи абстрактне зображення, що відображає атмосферу твору. Наприклад, для книги про подорожі концепція може включати стилізовану мапу чи силует дороги, а для детективу – загадковий образ у тіні. Важливо, щоб ідея була чіткою та зрозумілою, але водночас залишала простір для інтерпретації.

Виконання обкладинки в двох техніках є центральною частиною завдання. Кольорова версія, створена за допомогою фарб (гуаші, акварелі чи інших засобів), дозволяє працювати з гармонією кольору, контрастом і нюансом. Студенти експериментують із палітрою, підбираючи відтінки, які підсилюють настрій твору: теплі тони для позитивних емоцій, холодні – для таємничості чи меланхолії. Техніка акварелі, наприклад, ідеально підходить для м'яких переходів і легкості, тоді як гуаш додає насиченості й щільності зображення.

Чорно-біла версія, виконана методами точки, лінії чи плями, змушує студентів зосередитися на графічній виразності

без опори на колір. Тут ключову роль відіграють текстура, контраст і композиція. Лінії можуть створювати динаміку, точки – деталізацію, а плями – об’ємність чи драматичність. Наприклад, штрихування тушшю може передати напругу трилера, а м’яке розтушування олівцем – ліричність поетичного твору. Поєднання цих методів у одному малюнку додає роботі глибини й різноманітності.

Композиційне оформлення обкладинки завершує процес. Студенти продумують розташування назви твору, імені автора та інших елементів, щоб дизайн виглядав збалансованим і цілісним. У кольоровій версії текст може контрастувати з фоном, а в чорно-білій – інтегруватися в графічну структуру через гру товщини ліній чи шрифтових акцентів. Цей етап навчає студентів враховувати не лише художню, а й функціональну складову обкладинки як елемента дизайну.

Ця практична робота також стимулює творчу свободу та експерименти. Студенти вчаться бачити, як одні й ті самі образи трансформуються залежно від обраного матеріалу: акварель може додати легкості й повітряності, а туш – строгості й чіткості. Крім того, завдання підкреслює значення контрасту й гармонії – не лише в кольорі, а й у формах, лініях і просторі. Усе це готує студентів до майбутніх проєктів, де потрібно поєднувати художню виразність із практичною функцією.

Отже, практична робота №2 є цінним досвідом у освоєнні ілюстративних технік і розумінні їхнього впливу на сприйняття. Вона навчає студентів передавати ідеї через графічні засоби, адаптувати їх до різних умов і створювати роботи, які одночасно є естетичними й змістовними.

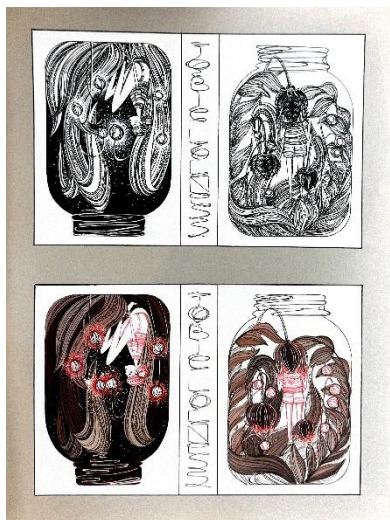

Рисунок 2.1 Ілюстрація книги
книги
(приклад 1)

Рисунок 2.2 Ілюстрація
(приклад 2)

Рисунок 2.3 Ілюстрація книги (приклад 3)

Практична робота №3. Зарисовка та стилізація рослин. Антураж.

Мета Завдання:

1. Виконати зарисовку рослин:
 - На одній частині аркуша (формат А3) створити ескізи різних видів дерев і кущів, експериментуючи з формами, фактурою та стилізацією.
 - Зобразити їх у різних варіаціях (поодинокі, групові, у різних ракурсах).
2. Розмістити рослини в архітектурному середовищі:
 - На другій частині аркуша зобразити будь-яку споруду, інтегрувавши раніше намальовані дерева та кущі в композицію.
 - Приділити увагу перспективі, гармонійному поєднанню природних і архітектурних елементів.
3. Композиційне рішення:
 - Дотримуватися балансу між архітектурою та природними елементами.
 - Використовувати різні техніки графічної стилізації для створення гармонійного антуражу.

Очікуваний результат:

- Графічна робота, що містить дві частини:
- Ескізи різних дерев і кущів.
 - Композиція із зображенням споруди, оточеної цими рослинами.

Завдання допоможе розвинути навички стилізації рослин та їх поєднання з архітектурними об'єктами.

Підсумок:

Практична робота "Зарисовка та стилізація рослин. Антураж" спрямована на розвиток навичок графічного зображення природних елементів та їх інтеграції в архітектурне середовище.

Завдання дозволяє студентам освоїти техніки стилізації рослин, експериментувати з формами й фактурами, а також навчитися створювати гармонійні композиції, де природа й архітектура доповнюють одна одну. Робота виконується вручну на форматі А3 і складається з двох частин, що поєднують творчий підхід із практичним застосуванням.

Перша частина завдання зосереджена на зарисовці рослин – дерев і кущів. Студенти створюють ескізи, досліджуючи різноманітність форм (округлі, видовжені, розлогі), фактур (гладкі, шорсткі, пухнасті) та ракурсів (фронтальний, профільний, зверху). Експерименти зі стилізацією дозволяють відійти від натуралістичного зображення до авторської інтерпретації: наприклад, дерево може бути зображене як сукупність геометричних фігур чи абстрактних ліній. Такий підхід розвиває уяву та допомагає знайти індивідуальний графічний стиль, що є важливим для архітектурної графіки.

Друга частина роботи передбачає інтеграцію намальованих рослин у композицію з архітектурним об'єктом. Студенти обирають споруду – це може бути будинок, павільйон чи фрагмент міського простору – і розміщують навколо неї раніше створені дерева та кущі. Особлива увага приділяється перспективі: рослини на передньому плані виглядають деталізованішими, а на задньому – більш узагальненими.

Гармонійне поєднання природних і штучних елементів досягається через продумане розташування, масштаб і контраст, що підкреслює взаємодію антуражу з архітектурою.

Композиційне рішення відіграє ключову роль у завданні.

Студенти прагнуть досягти балансу: рослини не перевантажують простір, а архітектура не домінує над природою. Використання різних технік – штрихування олівцем, тонування аквареллю чи плями тушшю – дозволяє створити виразний

антураж, де кожен елемент підкреслює інший. Наприклад, м'яка акварельна крона дерев може контрастувати з чіткими лініями будівлі, а штриховані кущі додавати текстурної глибини.

Очікуваний результат – графічна робота, що демонструє дві частини: ескізи рослин і композицію з їх інтеграцією в архітектурне середовище. Ця робота не лише вдосконалює технічні навички, а й навчає студентів бачити природу як невід'ємну частину архітектурного проєкту. Завдання підкреслює важливість антуражу в створенні атмосфери простору, що є цінним для майбутньої професійної діяльності архітекторів.

Таким чином, практична робота сприяє розвитку творчого мислення, поглиблює розуміння стилізації та гармонії в графіці й готує студентів до комплексного підходу в проєктуванні, де природа й архітектура співіснують у єдиному образі.

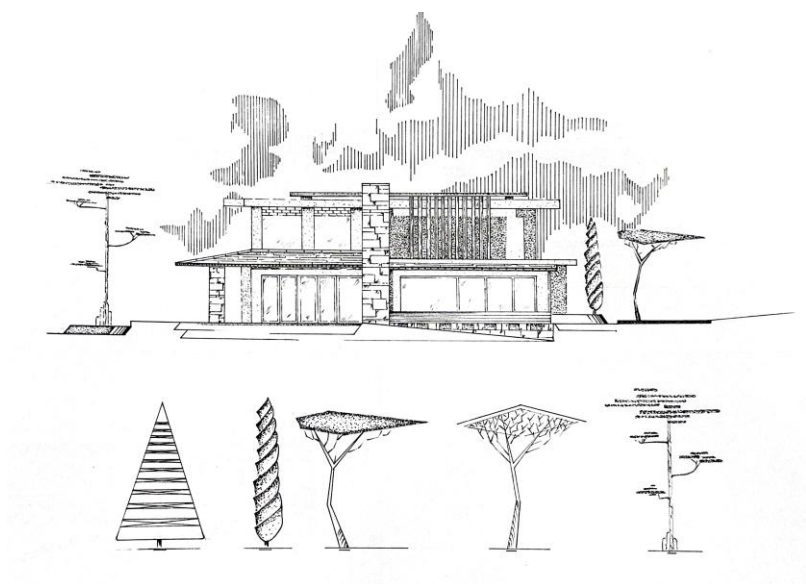

Рисунок 3.1 Антураж (приклад 1)

Рисунок 3.2 Антураж (приклад 2)

Практична робота №4. Зарисовка та стилізація людини. Стафаж.

Мета Завдання:

1. Виконати зарисовку людей:

- На одній частині аркуша (формат А3) створити ескізи фігур людей у різних положеннях (стоячі, сидячі, в русі, з аксесуарами тощо).

- Виконати стилізацію фігур, експериментуючи з формами, силуетами та технікою зображення.

2. Розмістити людей в архітектурному середовищі:

- На другій частині аркуша зобразити будь-яку архітектурну сцену (вулицю, площу, парк, інтер'єр тощо) та інтегрувати в неї фігури людей.

- Продумати композицію так, щоб люди підкреслювали масштаб архітектурних об'єктів і створювали атмосферу простору.

3. Композиційне рішення:

- Дотримуватися балансу між архітектурою та людськими фігурами.

- Використовувати стилізацію, що відповідає загальній концепції сцени.

Очікуваний результат:

Графічна робота, що містить дві частини:

- Ескізи різних фігур людей у різних позах та стилях.

- Композиція із зображенням архітектурного простору з інтегрованими фігурами людей (стафаж).

Завдання допоможе розвинути навички стилізації людських фігур та їх правильного розташування в просторі, що є важливим для композиційних ілюстрацій та архітектурних рендерів.

Підсумок:

Практична робота №3 "Зарисовка та стилізація людини. Стафаж" спрямована на розвиток навичок зображення людських фігур та їх інтеграції в архітектурний простір. Завдання дозволяє студентам освоїти техніки стилізації, експериментувати з формами й силуетами, а також навчитися використовувати стафаж для поглиблення композиції та підкреслення масштабу архітектурних об'єктів. Робота виконується вручну на форматі А3 і складається з двох частин, що поєднують індивідуальну творчість із контекстним застосуванням.

Перша частина завдання зосереджена на зарисовці людей. Студенти створюють ескізи фігур у різних положеннях – стоячих, сидячих, у русі, з аксесуарами, такими як сумки чи парасолі. Експерименти зі стилізацією дозволяють відходити від реалістичного зображення до узагальнених форм: наприклад, фігура може бути представлена як простий силует, набір геометричних ліній чи абстрактна пляма. Такий підхід допомагає розвинути гнучкість у графічному вираженні та знайти власний стиль, що є важливим для створення виразних архітектурних ілюстрацій.

Друга частина роботи передбачає розміщення стилізованих фігур у архітектурному середовищі. Студенти обирають сцену – вулицю, площу, парк чи інтер'єр – і інтегрують у неї намальованих людей. Композиція продумана так, щоб фігури не лише заповнювали простір, а й підкреслювали масштаб будівель чи елементів оточення. Наприклад, людина біля входу в будинок допомагає глядачу оцінити висоту дверей, а група фігур на площі додає сцені живості й динаміки. Перспектива й пропорції відіграють ключову роль у створенні реалістичного ефекту.

Композиційне рішення є основою гармонійного поєднання архітектури та стафажу. Студенти прагнуть досягти балансу: людські фігури не перетягують увагу на себе, але й не

губляться серед будівель. Стилiзацiя фiгур вiдповiдає загальному настрою сцени – чiткi контури тушшю можуть пiдкреслити сучасний мiський пейзаж, а м'якi оливцевi штрихи додадуть затишку парковiй зонi. Рiзноманiтнi технiки – лiнiя, штрихування, тонування – дозволяють створити цiлiсну атмосферу, де кожен елемент доповнює iнший.

Очiкуваний результат – графiчна робота, що включає ескизи фiгур людей i композицiю з iхньою iнтеграцiєю в архiтектурний простiр. Завдання розвиває вмiння працювати зi стафажем як iнструментом композицiї, що є незамiнним у архiтектурних рендерах i проєктних iлюстрацiях. Студенти вчатьсi бачити людину як частину середовища, що пожвавлює його й додає сенсу.

Таким чином, практична робота №3 сприяє вдосконаленню графiчних навичок, поглиблює розумiння ролi стафажу в архiтектурнiй графiцi та готує студентiв до створення продуманих i виразних композицiй, де людина й простiр гармонiйно спiвiснують.

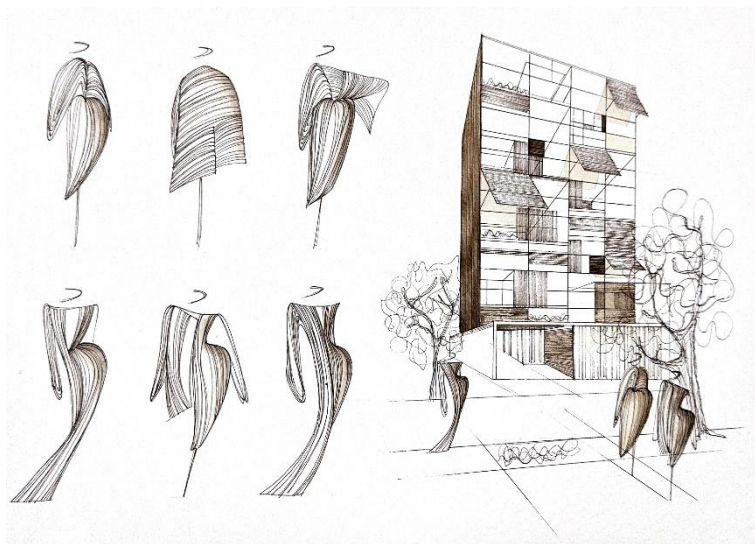

Рисунок 4.1 Стафаж (приклад 1)

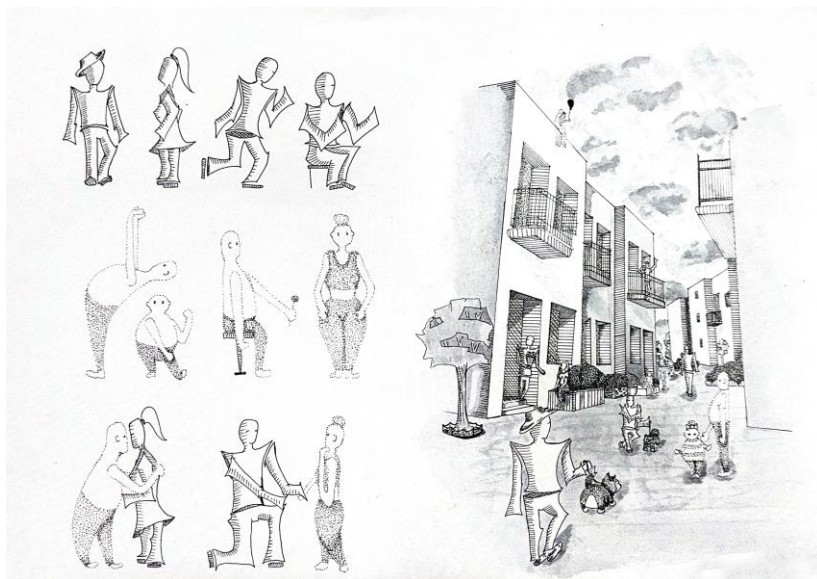

Рисунок 4.2 Стафаж (приклад 2)

Практична робота №5. Практичне застосування графічних технік в роботі «Панно з ниток»

Мета Завдання:

Ознайомитися з технікою «панно з ниток» та навчитися застосовувати її для створення графічних композицій із використанням ниток і контурної основи, поєднуючи традиційні принципи архітектурної графіки з експериментальними методами.

Завдання:

1. Обрати тему роботи – студенти самостійно обирають сюжет, який має архітектурне або декоративне значення:

- Силует міста або окремої архітектурної споруди.
- Орнамент або декоративний візерунок, пов'язаний із регіональним стилем.
- Абстрактна або символічна композиція, що відображає структуру і ритм міського простору.

2. Підготувати основу:

- Взяти дерев'яну дошку, натягнуту папером або тканиною.
- Розмітити контур обраного зображення, дотримуючись принципів композиції та пропорцій.

3. Формування контурної основи:

- По контуру забити цвяхи на рівній відстані один від одного, створюючи каркас композиції.
- Чіткість і геометричність розташування цвяхів є важливою для точного відображення архітектурних елементів.

4. Створення графічної структури нитками:

- Натягнути нитки між цвяхами, експериментуючи з напрямками, щільністю та товщиною ниток.
- Використовувати різні кольори та варіації натягу для створення контрасту, глибини та ритму.

- Інтерпретувати нитками архітектурні форми: тонкі лінії можуть передавати контури фасадів, динамічні переплетення — гру світла та тіні на поверхні будівлі, а густі зони натягнутих ниток можуть символізувати масивні конструкції.

5. Фінальне оформлення:

- Завершити роботу, усунути зайві нитки, оформити композицію у завершеному вигляді.

Очікуваний результат:

Студенти отримають унікальну графічну композицію, що поєднує традиційні принципи архітектурної графіки з експериментальним методом «панно з ниток».

- Поєднання класичної архітектурної графіки та експериментальної техніки

- Використання данної теми дозволяє переосмислити класичний підхід до зображення архітектури, додаючи елементи абстрактності та фактури, які неможливо передати звичайними графічними засобами. Такий метод дає змогу досліджувати глибину простору, ритміку та композицію через гру ліній і натягу.

- Інтерпретація архітектурної форми через ниткову графіку

- Студенти навчаться сприймати архітектуру не лише через традиційну лінію та штрих, а й через побудову конструкції в тривимірному просторі. Вони зможуть інтерпретувати структуру будівель, міського середовища або декоративних елементів через динамічні взаємозв'язки між точками (цвяхами) та лініями (нитками).

- Актуальність сучасних методів у класичному підході

- У світі дизайну, архітектури та графіки дедалі більше значення мають новаторські методи зображення.

Поєднання традиційних графічних прийомів із технікою з ниток розширює можливості презентації концепцій та візуалізації ідей. Такі методи дозволяють досліджувати взаємодію структури та простору через альтернативні засоби вираження.

- Практичне застосування експериментальних методів у професійній сфері

Створення графічних композицій за допомогою ниток може бути застосоване в різних дизайнерських та архітектурних проєктах – від оформлення інтер'єрів до створення інтерактивних арт-об'єктів у міському просторі.

Завдання допоможе студентам вийти за межі класичних методів архітектурної графіки та дослідити нові підходи до візуалізації, що можуть бути корисними в подальшому.

Підсумок:

Практична робота №4 спрямована на ознайомлення студентів із нетрадиційною технікою створення графічних композицій – "панно з ниток". Завдання відкриває нові горизонти в архітектурній графіці, дозволяючи поєднувати класичні принципи композиції з експериментальними методами.

Студенти вчаться мислити поза межами звичних інструментів, таких як олівець чи фарби, і досліджують, як прості матеріали – нитки й цвяхи – можуть стати основою для передачі складних ідей і форм.

Процес роботи розпочинається з вибору теми, що задає напрямок творчого пошуку. Студенти занурюються в аналіз обраного сюжету, будь то архітектурний силует чи декоративний мотив, і шукають способи передати його через абстрактні засоби. Цей етап стимулює уяву, адже потрібно уявити, як плоский контур може перетворитися на багатопланову композицію з

ниток. Підготовка основи вимагає точності: розміщення цвяхів визначає структуру майбутнього панно, а їхня геометрична впорядкованість закладає фундамент для візуального ритму.

Створення композиції нитками є найбільш творчою частиною завдання. Студенти експериментують із натягом, напрямками й кольорами, відкриваючи, як ці елементи впливають на сприйняття. Наприклад, перетин ниток у різних напрямках може створити ілюзію руху, а зміна товщини – додати об'єму. Такий підхід дозволяє передати не лише статичні форми, а й динаміку простору, що є цінним для архітектурного мислення.

Кольорові рішення відіграють важливу роль: контрастні нитки виділяють ключові зони, тоді як близькі відтінки створюють м'які переходи, нагадуючи тонування в традиційній графіці.

Фінальне оформлення панно підкреслює важливість деталей. Студенти завершують роботу, прибираючи хаотичні елементи та доводячи композицію до цілісного вигляду. Цей етап навчає уважності до завершеності проекту, що є важливим у будь-якій творчій діяльності. Готове панно виходить за рамки двовимірного зображення, наближаючись до рельєфної структури, що додає йому тактильності й об'ємності.

Ця робота розвиває вміння бачити потенціал у незвичайних матеріалах. Нитки, які зазвичай асоціюються з рукоділлям, тут стають інструментом для передачі архітектурних концепцій. Студенти вчаться інтерпретувати простір через взаємодію ліній і точок, що нагадує принципи креслення, але в новій формі. Такий досвід розширює розуміння графічної виразності й показує, як абстрактні методи можуть втілювати конкретні ідеї.

Практична робота також має ширший контекст. Вона знайомить студентів із сучасними тенденціями в дизайні, де межі

між мистецтвом, графікою й архітектурою стають дедалі розмитими. Техніка "панно з ниток" демонструє, як прості засоби можуть створювати складні візуальні ефекти, що резонують із глядачем.

Це завдання готує до роботи з інноваційними форматами презентації, які можуть бути застосовані в реальних проєктах – від концептуальних ескізів до декоративних інсталяцій.

Отже, практична робота №4 відкриває студентам нові способи взаємодії з простором і формою. Вона поєднує творчу свободу з дисципліною виконання, навчає знаходити красу в простих матеріалах і розвиває навички, які можуть стати основою для унікальних професійних рішень у майбутньому.

Рисунок 5.1 Панно з ниток (приклад 1)

Рисунок 5.2 Панно з ниток (приклад 2)

Практична робота №6. Зображення архітектурного об'єкту в чотирьох графічних техніках.

Мета завдання:

Навчитися передавати архітектурну форму через різні графічні техніки, досліджуючи виразні можливості точкової, лінійної, плямової та кольорової графіки.

Завдання:

1. Вибір архітектурного об'єкта

- Студенти обирають будь-яку архітектурну споруду (історичну чи сучасну).
- Об'єкт повинен мати цікаву форму, деталі або композиційне рішення.

2. Підготовка матеріалів

- Робота виконується на форматі А3, де кожна техніка представлена окремо.
- Допускається використання різних графічних матеріалів (лайнери, туш, олівці, акварель, маркери тощо).

3. Виконання зображення у чотирьох техніках:

- Точкова графіка (пуантель) – зображення будується за допомогою точок різної щільності та розміру. Метод дозволяє передати світлотінь та фактуру будівлі.
- Лінійна графіка – передача форми за допомогою прямих, хвилястих, паралельних чи перехресних ліній. Важливо показати конструктивну побудову та ритміку фасаду.
- Графіка плямою – використання чорних і білих площин для створення контрасту та акцентів, робота з масами тіней.
- Кольорова графіка – передача атмосфери та характеру споруди за допомогою кольорових відтінків, що підкреслюють матеріальність та освітлення.

4. Фінальне оформлення

- Усі чотири зображення повинні бути виконані на одному аркуші або на окремих частинах, оформлені акуратно й естетично.

- Допускається короткий опис техніки або пояснення концепції.

Очікуваний результат:

Студенти отримають чотири різні графічні інтерпретації одного архітектурного об'єкта, що допоможе глибше зрозуміти виражальні можливості графіки.

- Поєднання класичного та експериментального підходу.

- Кожна техніка дозволяє по-різному розкрити форму споруди: лінія – підкреслює конструктивність, точка – текстурність і світлотіньові переходи, пляма – маси та контраст, колір – емоційне сприйняття.

- Розвиток аналітичного мислення.

- Виконуючи одне зображення чотирма різними методами, студенти навчаться аналізувати об'єкт і вибудовувати стратегію його зображення відповідно до техніки.

- Актуальність для архітектурної графіки.

- Такий підхід використовується в архітектурній презентації, ілюстрації та графічному дизайні. Виконання одного об'єкта у різних стилях розвиває навички адаптації ідей для різних завдань.

Завдання сприяє експериментуванню з техніками, формує навички художнього бачення та підкреслює важливість індивідуального підходу до графічного вираження в архітектурі.

Підсумок:

Практична робота №5 спрямована на поглиблення розуміння графічних засобів у відтворенні архітектурних форм. Студенти досліджують, як один і той самий об'єкт може набувати різних візуальних інтерпретацій залежно від обраного методу. Завдання стимулює творчий пошук, дозволяючи через експерименти з техніками розкрити багатогранність сприйняття архітектури.

Процес починається з вибору споруди, що стає основою для графічного аналізу. Студенти звертають увагу на її характерні риси – чи то складна геометрія сучасного будинку, чи вишукані деталі історичної пам'ятки. Цей вибір задає тон усій роботі, адже кожна техніка по-своєму підкреслює унікальність об'єкта. Підготовка матеріалів відкриває простір для творчості: комбінація інструментів, таких як лайнери чи маркери, дозволяє адаптувати підхід до специфіки кожного методу.

Виконання роботи в чотирьох техніках є центральним етапом. Точкова графіка вимагає терпіння й уваги до деталей, створюючи ефект глибини через накопичення дрібних елементів. Лінійна техніка фокусується на ритмі й структурі, дозволяючи передати динаміку ліній фасаду. Платьова графіка працює з великими формами, акцентуючи увагу на силуеті й контрасті. Кольорова техніка додає емоційного забарвлення, поживляючи об'єкт через гру відтінків. Кожен метод відкриває нові аспекти споруди, навчаючи студентів бачити її з різних перспектив.

Фінальне оформлення підкреслює важливість презентації. Розташування всіх зображень на одному аркуші створює цілісний візуальний наратив, де техніки доповнюють одна одну. Акуратність і продуманість подачі допомагають підкреслити індивідуальність підходу. Додавання коротких пояснень дає змогу студентам рефлексувати над своїм вибором і артикулювати творчі рішення.

Ця робота розвиває гнучкість мислення й адаптивність. Студенти вчаться підлаштовувати графічні засоби під конкретну мету, що є цінним для професійної діяльності. Завдання також тренує здатність виділяти головне в об'єкті, відсікаючи зайве, і передавати його суть через різні художні прийоми. Такий досвід готує до створення різноманітних візуальних матеріалів – від ескізів до презентаційних ілюстрацій.

Отже, практична робота №5 є важливим кроком у формуванні художнього бачення й технічної майстерності. Вона показує, як багатство графічних засобів може збагатити сприйняття архітектури, і готує студентів до творчого вирішення завдань у майбутній практиці.

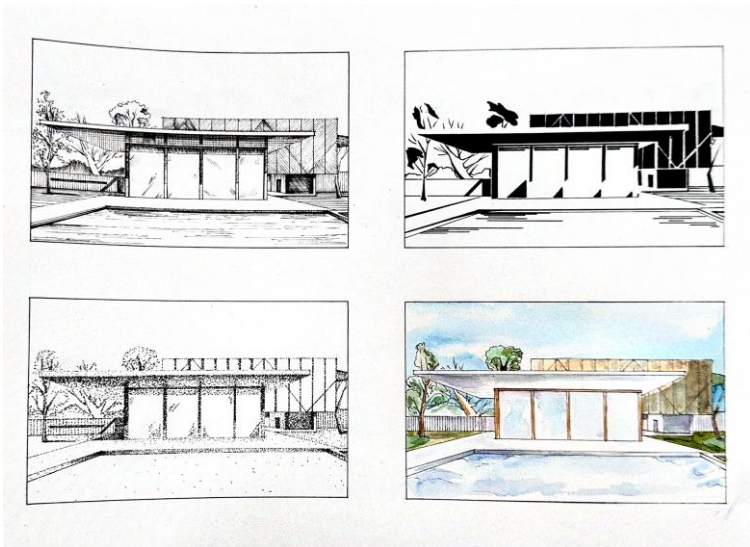

Рисунок 6.1 Зображення архітектурного об'єкту в чотирьох графічних техніках (приклад 1)

Рисунок 6.2 Зображення архітектурного об'єкту в чотирьох графічних техніках (приклад 2)

Практична робота №7. Розробка деталі інтер'єру або екстер'єру в обраному архітектурному стилі.

Мета завдання:

Формування у студентів розуміння особливостей архітектурних стилів через проєктування окремих деталей інтер'єру або екстер'єру. Розвиток вміння адаптувати стильові риси до сучасного дизайну.

Завдання:

1. Вибір архітектурного стилю

- Студенти обирають будь-який архітектурний стиль (готика, бароко, модерн, хай-тек, ар-деко, мінімалізм тощо).
- Досліджують основні риси стилю: пропорції, декор, матеріали, конструктивні особливості.

2. Вибір об'єкта проєктування

- Це може бути елемент інтер'єру (стіл, стілець, двері, світильник, камін, полиці, ліжко тощо) або екстер'єру (вхідна група, балкон, колона, огорожа, двері, віконні рами тощо).
- Обраний об'єкт має чітко демонструвати стильові особливості.

3. Розробка графічного представлення

- Виконати проєкт у вигляді креслення або художньої подачі в обраному стилі.
- Використовувати ручну графіку (олівець, лайнер, акварель, маркери,).

4. Формат подачі роботи

Аркуш А3 з наступними елементами:

- Основне зображення об'єкта (у кольорі або чорно-білому виконанні).
- Додаткові ескізи або креслення, що пояснюють форму та конструкцію.
- Коротке текстове пояснення стилістичних особливостей.

Очікуваний результат:

1. Розуміння стилістики та принципів дизайну

- Студенти глибше ознайомляться з особливостями обраного стилю, навчатися аналізувати його характерні риси та переносити їх у свої розробки.

2. Розвиток проєктного мислення

- Практичне застосування знань у графічному представленні дизайнерських рішень, навички креслення та стилізації.

3. Формування візуального стилю

- Поєднання історичних особливостей з сучасними підходами в архітектурній графіці.

4. Підготовка до практичної діяльності

- Завдання розвиває навички, що необхідні для роботи у сфері дизайну, архітектури, оформлення інтер'єрів та екстер'єрів.

Ця робота допоможе студентам не тільки навчитися стилізувати архітектурні деталі, а й зрозуміти логіку історичних стилів, що стане основою для подальших творчих і професійних проєктів.

Підсумок :

Практична робота №6 спрямована на поглиблення розуміння архітектурних стилів через творче проєктування деталей. Студенти отримують можливість зануритися в естетику обраного напрямку, адаптуючи його до конкретного об'єкта, що сприяє розвитку дизайнерської інтуїції та графічної майстерності. Завдання стимулює не лише технічне виконання, а й творче осмислення історичних і сучасних контекстів.

Процес розпочинається з вибору стилю, що задає рамки для подальшої роботи. Студенти аналізують його візуальні й конструктивні особливості, виявляючи, що робить стиль унікальним – чи то вишуканість орнаментів, чи лаконічність

форм. Наступний крок – визначення об'єкта – змушує продумати, як обраний стиль може проявитися в деталях повсякденного простору. Це може бути витончений світильник у дусі ар-деко чи масивна колона в готичному дусі, але в кожному випадку об'єкт стає носієм стилістичної ідеї.

Графічне втілення проєкту є ключовим етапом. Студенти переносять свої задумки на папір, використовуючи ручні техніки, що дозволяють передати текстуру, об'єм і настрій. Вибір інструментів – від олівця до акварелі – залежить від характеру стилю: наприклад, м'які відтінки підкреслюють романтизм модерну, а чіткі лінії лайнера – строгість хай-теку. Додаткові ескізи допомагають розкрити задум із різних ракурсів, показуючи, як деталь функціонує в просторі.

Подача роботи на аркуші А3 вимагає уваги до композиції. Студенти створюють гармонійне поєднання основного зображення й допоміжних начерків, доповнюючи їх текстовими поясненнями. Це не лише підсумовує творчий процес, а й тренує вміння презентувати ідеї – важливу навичку для майбутньої практики. Готовий проєкт відображає індивідуальний підхід, де стиль оживає через авторське бачення.

Ця робота вчить студентів бачити деталі як частину ширшої архітектурної картини. Вона розвиває здатність знаходити баланс між історичною достовірністю та сучасною актуальністю, що є цінним для дизайну. Завдання також підкреслює важливість графічної подачі як способу комунікації ідей, готуючи студентів до створення переконливих візуальних концепцій у професійному середовищі.

Отже, практична робота №6 є кроком до осмислення архітектурного дизайну через призму деталей. Вона поєднує аналітичний підхід із творчою свободою, формуючи вміння, що стануть основою для подальших проєктів у сфері архітектури та дизайну.

КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ БРУТАЛИЗМ

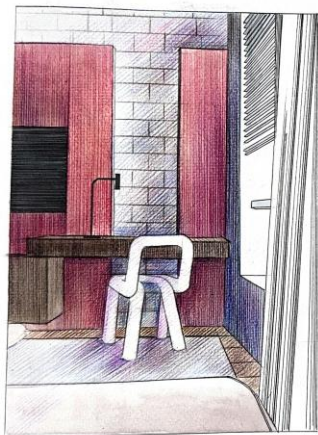

Розробка скульптурних меблів з декоративного бетону. Це колекція сучасних елементів інтер'єру та екстер'єру, яка представлена у вигляді тривимірних форм, важких за фактурою та розмірами. Матеріал - це сполука, яка складається з понад 90% мінеральних заповнювачів, змішаних з цементним в'язучим.

Рисунок 7.1 Деталь інтер'єру (приклад 1)

Розробка деталей інтер'єру

СТІНА

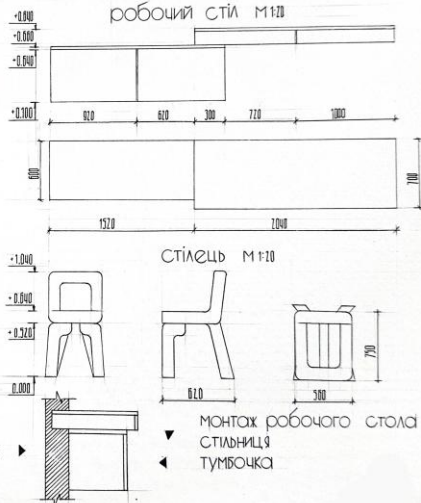

Рисунок 7.2 Деталь інтер'єру (приклад 2)

Практична робота №8 Зображення інтер'єру при денному та штучному освітленні.

Мета завдання:

Формування у студентів розуміння впливу освітлення на сприйняття простору, кольору, текстур та об'ємно-просторового вирішення інтер'єру. Розвиток навичок графічної передачі різних видів освітлення.

Завдання:

1. Вибір інтер'єру

- Студент обирає будь-яке приміщення (вітальню, спальню, кафе, бібліотеку, художню майстерню тощо).
- Аналізує джерела природного (вікна, світлові ліхтарі) та штучного освітлення (люстри, бра, підсвічування, торшери тощо).

2. Формат подачі роботи

- Аркуш 3х2 частини (тобто поділений на дві рівні частини).
- На одній половині – зображення інтер'єру при денному освітленні.
- На другій половині – те ж саме приміщення, але при штучному освітленні.

3. Графічне виконання

- Застосування різних технік для передачі світлотіні та атмосфери освітлення (олівець, маркери, акварель, цифрова графіка тощо).
- Використання світлотіньових градацій для створення ефекту глибини, реалістичності та настрою.

Очікуваний результат:

1. Розуміння впливу світла на середовище

- Студенти навчаються аналізувати, як природне та штучне освітлення впливає на сприйняття простору.

- Вони побачать, як змінюється кольорова гама та текстури в різних умовах освітлення.

2. Опанування технік передачі світлотіні

- Використання м'яких градацій для імітації розсіяного денного світла.

- Опрацювання яскравих контрастів і тіней для передачі атмосфери вечірнього чи штучного освітлення.

3. Формування навичок просторового мислення

- Завдання розвиває здатність студентів аналізувати та інтерпретувати освітлення не лише технічно, а й художньо.

- Навчання роботі з тінями, відбитим світлом, градацією яскравості у просторі.

4. Розвиток професійного бачення

- Вміння працювати зі світлом є ключовим у сфері архітектури, дизайну та графіки.

- Результат роботи можна використовувати у портфоліо для подальших творчих і професійних проєктів.

Підсумок:

Ця вправа допоможе студентам краще зрозуміти принципи освітлення в інтер'єрі та навчитися грамотно передавати його засобами графіки

Лекційний матеріал. Світло в архітектурі-природне та штучне освітлення.

Значення світла в архітектурі

Світло є фундаментальним елементом архітектури. Воно впливає на сприйняття простору, його об'єму, кольору та настрою. Архітектори протягом століть використовували світло як інструмент для підкреслення краси будівель та створення

комфортних умов для людей. Природне та штучне освітлення мають свої унікальні особливості, які доповнюють одне одного в сучасному дизайні.

2. Природне освітлення

Природне світло – це світло, яке надходить від Сонця або інших природних джерел, таких як Місяць чи зірки. Воно є безкоштовним, екологічним і має позитивний вплив на здоров'я людини.

Переваги природного світла:

- Покращує самопочуття та продуктивність. Дослідження показують, що люди, які працюють при денному світлі, менш схильні до стресу.
- Дозволяє економити енергію, зменшуючи потребу в штучному освітленні вдень.
- Підкреслює природні кольори та текстури матеріалів.

Використання в архітектурі:

- Вікна, світлові шахти, атріуми та скляні дахи – це основні елементи, через які природне світло проникає в будівлю.
- Наприклад, у готичній архітектурі високі вітражні вікна не лише пропускали світло, але й створювали духовну атмосферу.
- Сучасні архітектори, такі як Луїс Кан чи Тадао Андо, використовують природне світло для створення драматичних ефектів. У церкві Світла Андо бетонні стіни пропускають світло через тонкі щілини, надаючи простору містичності.

Проблеми:

- Неконтрольоване природне світло може спричинити перегрів чи засліплення.

- Залежність від часу доби та погодних умов.

Для вирішення цих проблем архітектори використовують жалюзі, світловідбиваючі поверхні та спеціальні склопакети.

3. Штучне освітлення

Штучне світло – це світло, створене людиною за допомогою ламп, світлодіодів, світильників тощо. Воно дозволяє використовувати простір у будь-який час доби та за будь-яких умов.

Переваги штучного світла:

- Повний контроль над інтенсивністю, кольором і напрямком світла.
- Можливість створювати різні настрої – від затишного теплого світла в житлових приміщеннях до яскравого білого в офісах.
- Незалежність від зовнішніх факторів.

Використання в архітектурі:

- У музеях, таких як Лувр, штучне освітлення підкреслює експонати, не завдаючи шкоди творам мистецтва.
- У міських будівлях, наприклад, хмарочосах, зовнішнє підсвічування (як у Бурдж-Халіфа) робить архітектуру видимою вночі.
- У театрах чи концертних залах світло стає частиною постановки.

Проблеми:

- Високе споживання енергії, якщо використовуються неефективні джерела.
- Неправильно підібране світло може викликати дискомфорт або спотворити кольори.

Сучасні технології, такі як LED-освітлення, дозволяють зменшити енергоспоживання та додати гнучкості в дизайні.

4. Взаємодія природного та штучного освітлення

У сучасній архітектурі природне та штучне світло не протиставляються, а гармонійно поєднуються. Наприклад:

- Денні системи керування: Світлорегулятори автоматично зменшують інтенсивність штучного світла, коли вдень достатньо природного.
- Гібридний дизайн: У офісних будівлях великі вікна доповнюються регульованими світильниками, щоб підтримувати стабільний рівень освітлення протягом дня.
- Естетика: У ресторанах чи готелях природне світло вдень створює відкриту атмосферу, а ввечері штучне підсвічування додає тепла й інтимності.

Приклад – Центр Помпіду в Парижі, де скляні фасади пропускають денне світло, а внутрішнє штучне освітлення підтримує функціональність уночі.

Рисунок 8.1 Зображення інтер'єру при денному та штучному освітленні. (приклад 1)

Рисунок 8.2 Зображення інтер'єру при денному та штучному освітленні. (приклад 2)

Практична робота №9. Біоніка.

Мета завдання:

Розвиток навичок інтерпретації природних форм у архітектурних рішеннях. Ознайомлення студентів із принципами біоніки та їхнім використанням у сучасній архітектурі.

Завдання:

1. Вибір природного об'єкта

- Студент обирає форму або об'єкт із природи (наприклад, мушлю, квітку, листок, рибу, крила птаха, панцир черепахи тощо).

- Аналізує будову цього об'єкта, його пропорції, закономірності, ритм, текстуру.

2. Графічна подача роботи

Формат: аркуш А3.

- На одній половині аркуша – детальне зображення обраного природного об'єкта.

- На іншій половині аркуша – архітектурна інтерпретація цього об'єкта.

- Використання різних графічних технік (олівець, туш, маркери, тощо) для передачі об'єму, структури та концепції.

3. Аналіз та пояснення концепції

- Студент коротко пояснює, які саме елементи природного об'єкта стали основою для створення архітектурної форми (наприклад, повторення структури пелюсток у фасаді будівлі або форми мушлі у конструкції даху).

- Описує, як така інтерпретація може вплинути на функціональність, естетику та екологічність будівлі.

Очікуваний результат:

1. Розвиток дизайнерського мислення

- Студенти навчаються сприймати природні форми як джерело натхнення для архітектури.

- Вони зможуть аналізувати та застосовувати органічні структури у своїх проектах.

2. Опанування принципів біоніки

- Ознайомлення з біонікою як наукою про перетворення природних форм у технологічні рішення.

- Розуміння, як біоніка допомагає створювати функціональні, енергоефективні та естетично привабливі споруди.

3. Розвиток навичок інтерпретації

- Вміння перетворювати природні форми на архітектурні об'єкти.

- Використання біонічних принципів для створення інноваційних архітектурних рішень.

4. Формування екологічного мислення

- Усвідомлення важливості природних форм та структур у розробці сталих і гармонійних архітектурних проєктів.

Підсумок:

Ця робота допоможе студентам глибше зрозуміти взаємозв'язок природи та архітектури, розширити межі творчого мислення та застосувати нові підходи до формоутворення в архітектурному проєктуванні.

Лекційний матеріал : Біоніка в архітектурі та її застосування

Біоніка (від грецького "bios" – життя та "mimesis" – наслідування) – це наука, що вивчає принципи організації живої природи та застосовує їх у технологіях і проєктуванні. У контексті архітектури біоніка допомагає створювати будівлі, які не лише красиві, але й ефективні, стійкі та гармонійні з навколишнім середовищем. Ми розглянемо три ключові аспекти:

використання природних форм у проєктуванні, функціональність біонічних структур і конкретні приклади біоінспірованої архітектури.

1. Використання природних форм у проєктуванні будівель

Природа мільйони років вдосконалювала свої форми, створюючи оптимальні рішення для виживання. Архітектори звертаються до цих "патентів природи", щоб зробити будівлі естетично привабливими та функціональними.

Чому природа?

- Природні форми часто є прикладом економії матеріалів і енергії. Наприклад, бджолині стільники мають шестикутну структуру, яка забезпечує максимальну міцність при мінімальній витраті воску.
- Органічні обриси – хвилясті лінії, спіралі, куполоподібні форми – додають архітектурі плавності та гармонії.

Як це працює в архітектурі?

- Архітектори імітують природні форми, такі як листя, скелети тварин чи коралові рифи, для створення унікальних фасадів і конструкцій.
- Наприклад, спіральна форма мушлі наутилуса надихає на створення будівель із закрученими вежами чи куполами, які розподіляють навантаження рівномірно.

Переваги:

- Естетика, що резонує з людською підсвідомістю (ми природно тягнемось до органічних форм).
- Оптимізація конструкцій для кращої аеродинаміки чи стійкості.

2. Біонічні структури та їх функціональність

Біонічні структури – це не просто красиві форми, а інженерні рішення, які запозичують у природи ефективність і міцність.

Принципи функціональності:

- Міцність і легкість: Скелет птахів, наприклад, є легким, але надзвичайно міцним завдяки пористій структурі кісток. Цей принцип застосовується у створенні каркасів будівель.
- Адаптивність: Листя рослин повертаються до сонця, щоб максимізувати фотосинтез. У біонічній архітектурі це втілюється в рухомих фасадах, які реагують на погоду.
- Енергоефективність: Термітники в Африці мають систему вентиляційних каналів, що підтримують стабільну температуру. Архітектори копіюють це для природного охолодження будівель.

Технології:

- Сучасні матеріали, як-от легкі композити чи "розумні" склопакети, дозволяють втілювати біонічні ідеї.
- Комп'ютерне моделювання допомагає аналізувати природні структури та адаптувати їх до людських потреб.

Переваги:

- Зменшення витрат матеріалів і енергії.
- Підвищення стійкості до природних катаклізмів (вітру, землетрусів).
- Екологічність завдяки зниженню вуглецевого сліду.

3. Приклади біоінспірованої архітектури

Тепер розглянемо кілька знакових прикладів, які ілюструють, як біоніка втілюється в реальних проєктах.

- Ейфелева вежа (Париж, Франція):

Хоча це неочевидний приклад, конструкція вежі була частково натхненна будовою стегнової кістки людини. Гюстав Ейфель співпрацював з інженером Морісом Кехліном, який використав принцип пористої структури кістки для створення легкої, але міцної вежі.

- Eastgate Centre (Хараре, Зімбабве):

Ця будівля, спроектована архітектором Міком Пірсом, імітує вентиляційну систему термітників. Завдяки природному потоку повітря через спеціальні канали, будівля економить до 90% енергії на кондиціонування в жаркому кліматі.

- Еден Проект (Корнуолл, Велика Британія):

Куполи цього ботанічного комплексу нагадують мильні бульбашки або клітини рослин. Їхня шестикутна структура забезпечує максимальну міцність і пропускання світла, створюючи ідеальні умови для рослин.

- Оперний театр у Гуанчжоу (Китай):

Архітектор Заха Хадід черпала натхнення у природних форм річкових долин і каменів, відшліфованих водою. Органічні обриси будівлі не лише вражають естетикою, але й оптимізують акустику.

- One Angel Square (Манчестер, Велика Британія):

Ця офісна будівля використовує біонічні принципи для енергоефективності: система вентиляції імітує дихання живих організмів, а форма фасаду зменшує тепловтрати.

4. Висновок

Біоніка в архітектурі – це не просто модний тренд, а шлях до створення будівель, які є одночасно красивими, функціональними та екологічними. Природа вже винайшла ідеальні рішення для багатьох проблем – від міцності до енергоефективності, – і наше завдання як архітекторів полягає в тому, щоб навчитися у неї. Використання природних форм і біонічних структур відкриває нові горизонти для проектування, а приклади, такі як Eastgate Centre чи Еден Проект, доводять, що цей підхід працює.

Майбутнє архітектури – за біонікою, адже воно дозволяє нам жити в гармонії з природою, не жертвуючи комфортом чи стилем.

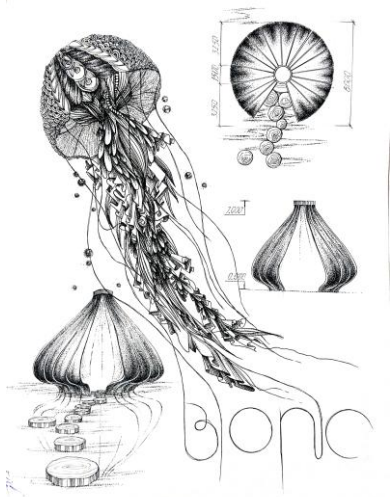

Рисунок 9.1 Біоніка
(приклад 1)

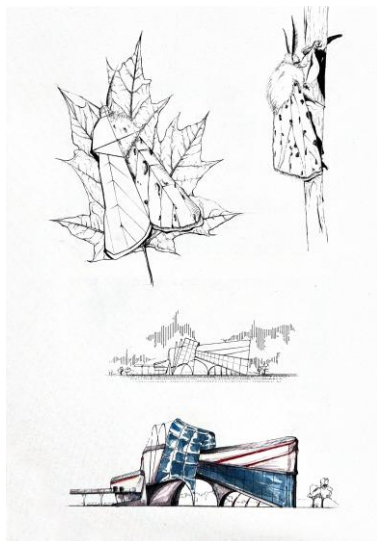

Рисунок 9.2 Біоніка
(приклад 2)

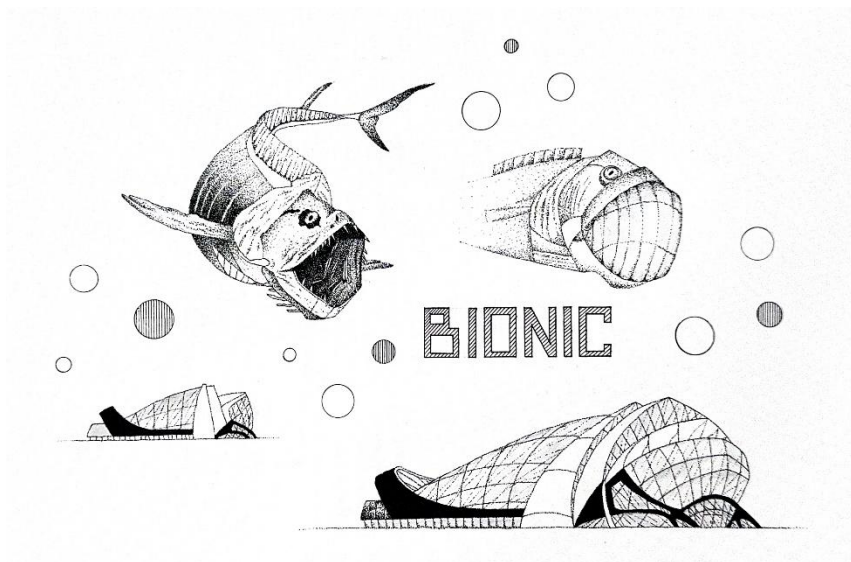

Рисунок 9.3 Біоніка (приклад 3)

Практична робота № 10. Стилізоване зображення архітектурно-будівельного креслення, зокрема план приміщення.

Мета завдання:

Розвиток навичок створення архітектурних планів із використанням художньо-графічних технік. Поєднання технічного креслення та художньої стилізації для покращення візуального сприйняття архітектурних рішень.

Завдання:

1. Вибір об'єкта

Студенти обирають будь-який об'єкт для креслення плану:

- план першого поверху індивідуального житлового будинку,
- частину громадської будівлі,
- фрагмент квартири або кімнати.

2. Графічна подача роботи

Формат: А3.

- Обов'язкові елементи креслення: стіни, двері, вікна, меблювання,
- зони функціонального призначення (кухня, вітальня, спальня тощо),
- додаткові архітектурні деталі.

Графічні матеріали:

- поєднання лінерів, маркерів, акварелі або інших графічних технік для стилізації,
- використання кольору для виділення зон, матеріалів, текстур.

3. Композиційне вирішення

Надати плану художньої виразності:

- створити балансову композицію,
- використати контраст кольорів та відтінків для покращення читабельності,
- стилізувати креслення, щоб воно мало привабливий і професійний вигляд.

Очікуваний результат:

1. Розвиток професійних навичок
 - Студенти навчаються поєднувати архітектурне креслення з художніми засобами виразності.
 - Закріплюють навички створення планувальних рішень.
2. Глибше розуміння графічної подачі
 - Вміння використовувати різні техніки для покращення візуального сприйняття креслень.
 - Відпрацювання стилізованої подачі планів для презентаційних матеріалів.
3. Практичне застосування
 - Використання отриманих навичок у майбутній професійній діяльності:
 - при створенні архітектурних концептів,
 - для оформлення портфоліо,
 - у презентаціях для клієнтів.
4. Розвиток творчого мислення
 - Студенти навчаються не тільки креслити плани, а й робити їх естетично привабливими, що є важливим для сучасного архітектурного дизайну.

Підсумок:

Практична робота № 10 спрямована на вдосконалення графічного мислення студентів через створення архітектурних планів із художнім підходом. Завдання дозволяє вийти за межі стандартного технічного креслення, додаючи до нього естетичну цінність і творчу інтерпретацію. Студенти вчаться бачити план не лише як функціональну схему, а як візуальний об'єкт, що може захоплювати й передавати ідею.

Процес розпочинається з вибору об'єкта, що дає змогу студентам зануритися в аналіз простору. Вони продумують, як структура приміщення може бути представлена графічно, враховуючи його призначення та логіку використання. Цей етап розвиває здатність інтерпретувати реальні об'єкти через абстрактні засоби, що є важливим для архітектурної практики.

Графічна подача на аркуші А3 вимагає уважності до деталей і водночас творчої сміливості. Студенти експериментують із комбінацією інструментів, таких як лайнери чи акварель, щоб підкреслити унікальність свого підходу. Вибір кольору й техніки дозволяє виділити ключові аспекти плану – від зонування до атмосфери простору – роблячи його більш інтуїтивно зрозумілим для глядача. Композиція стає не просто набором ліній, а продуманим візуальним рішенням, де кожен елемент має своє місце.

Робота над композиційним вирішенням учить студентів знаходити гармонію між чіткістю й виразністю. Вони балансують між необхідною точністю креслень і художньою свободою, що додає плану індивідуальності. Такий підхід тренує окомір і відчуття пропорцій, а також допомагає розвинути впевненість у роботі з різними графічними засобами.

Ця робота готує студентів до створення матеріалів, що вирізняються на тлі стандартних рішень. Вона підкреслює важливість першого враження від проєкту, що є критичним у спілкуванні з клієнтами чи колегами. Завдання також стимулює уяву, дозволяючи переосмислити звичні схеми через призму мистецтва.

Отже, практична робота № 10 є цінним досвідом у формуванні комплексного підходу до архітектурної графіки. Вона поєднує технічну майстерність із творчим баченням, готуючи студентів до створення переконливих і стильних проєктів у майбутній діяльності.

Рисунок 10.1 Ілюстрація плану (приклад 1)

Рисунок 10.2 Ілюстрація плану (приклад 2)

Практична робота № 11 Клаузура громадської споруди. А2 формат.

Мета завдання:

Розвиток навичок концептуального проектування громадських будівель. Формування у студентів розуміння основних етапів архітектурного проектування через графічну подачу планувальних, конструктивних та композиційних рішень.

Завдання:

1. Вибір громадської споруди

Студенти самостійно обирають тип громадської будівлі, наприклад:

- бібліотека,
- виставковий центр,
- культурний або освітній заклад,
- спортивний комплекс,
- адміністративна споруда тощо.

2. Обов'язкові графічні елементи на форматі А2

• План (мінімум один поверх, масштаб узгоджується).
• Фасади (головний фасад, можливі додаткові варіанти).

• Розріз (щонайменше один, для демонстрації просторового рішення).

• Генплан (ситуаційна схема розташування будівлі в міському середовищі).

• Функціональне зонування (кольорове або графічне позначення основних зон).

3. Композиційне та графічне вирішення

• Формат: А2.
• Матеріали: маркери, лінери, акварель, пастель, графіт або змішані техніки.

Графічна подача:

- Використання різних графічних технік для покращення виразності роботи.
- Поєднання кольорів, тіней, текстур та різних типів ліній.
- Подача матеріалів з урахуванням презентаційної цінності.

Очікуваний результат:

1. Розвиток професійних навичок

- Студенти навчатися швидко та ефективно створювати концептуальні ескізи громадських споруд.
- Розвинути здатність аналізувати функціональне зонування будівель.
- Зміцнити навички технічного та художнього зображення архітектурних об'єктів.

2. Підготовка до вступу на магістратуру

- Одним із випробувань на вступних іспитах є саме виконання клаузури.
- Виконання цього завдання допоможе студентам відпрацювати швидкість, якість і композиційну грамотність виконання клаузури в умовах обмеженого часу.

3. Глибше розуміння архітектурного простору

- Вміння поєднувати архітектурну графіку з функціональним аналізом будівель.
- Розвиток інтуїції щодо формоутворення та масштабування простору.

4. Презентаційні навички

- Вміння створювати графічно привабливі архітектурні рішення.
- Використання кольору, текстур, різних технік для ефективного представлення своєї концепції.

Підсумок:

Виконання клаузури громадської споруди є важливим етапом у навчальному процесі студентів-архітекторів, оскільки дозволяє їм опанувати навички швидкого концептуального проектування, аналізу просторових рішень та композиційного оформлення архітектурного об'єкта. Це завдання сприяє формуванню комплексного підходу до роботи з громадськими будівлями, де поєднуються функціональні, конструктивні та художні аспекти архітектури.

Однією з головних цілей є розвиток здатності швидко і лаконічно передавати архітектурну ідею через ескізи, що включають плани, фасади, розрізи та генплан. Робота над клаузурою дозволяє студентам візуально і структурно організовувати простір, аналізувати його особливості, а також демонструвати власний підхід до формоутворення. Завдяки використанню різних графічних технік, таких як маркери, лінери, акварель або змішані матеріали, студенти розвивають здатність подавати архітектурні концепції не лише з технічної, а й з художньої точки зору.

Крім того, це завдання є необхідним етапом підготовки до вступу в магістратуру, оскільки одна з частин вступних іспитів передбачає виконання клаузури в обмежений термін. Завдяки подібним практичним вправам студенти набувають досвіду швидкої, чіткої та логічно структурованої роботи над архітектурними завданнями. Навичка швидко формувати концепцію, аналізувати її та графічно презентувати має значну цінність як у навчальному процесі, так і в майбутній професійній діяльності.

Ще одним важливим аспектом є розвиток навичок презентації. Архітектор повинен не лише створювати функціональні та естетично привабливі проекти, а й ефективно представляти їх. Використання кольору, текстур, різних типів штрихування та інших графічних засобів допомагає зробити архітектурну ідею більш виразною, зрозумілою і привабливою для потенційних замовників або журі конкурсів.

Лекційний матеріал Презентація архітектурного проєкту – оформлення та подача

Презентація – це не просто демонстрація вашої роботи, а мистецтво переконання, яке дозволяє донести ідею до клієнта, викладача чи журі. Ми зосередимося на трьох ключових аспектах: основи візуалізації та подачі проєкту, підготовка архітектурних планшетів і макетів, а також техніки створення ефектних презентацій.

1. Основи візуалізації та подачі проєкту

Візуалізація – це "обличчя" вашого проєкту. Вона має бути зрозумілою, привабливою та інформативною. У контексті архітектурної графіки подача проєкту поєднує технічну точність із творчим підходом.

Мета візуалізації:

- Передати концепцію проєкту: що ви хочете сказати своєю архітектурою?
- Показати функціональність і естетику простору.
- Викликати емоційний відгук у глядача.

Ключові принципи:

- Чіткість: Уникайте перевантаження деталями. Виділіть головне – ідею, форму, контекст.

- Композиція: Використовуйте правило третин або золотий перетин для гармонійного розміщення елементів.

- Колір: Оберіть палітру, яка підкреслює настрій проєкту (наприклад, теплі тони для житлових будинків, нейтральні – для

- Контекст: Покажіть, як будівля вписується в оточення – природу, місто чи історичний ландшафт.

Інструменти:

- Ручна графіка (олівці, маркери, акварель) додає індивідуальності.
- Цифрова візуалізація (програми на кшталт SketchUp, Lumion, Photoshop) забезпечує фотореалізм і швидкість.

Порада: Починайте з ескізу – це допоможе визначити композицію перед переходом до детальної подачі.

2. Підготовка архітектурних планшетів та макетів

Архітектурні планшети та макети – це основні носії вашої ідеї. Вони мають бути структурованими, читабельними та професійно оформленими.

Архітектурні планшети:

Структура:

- Заголовок (назва проєкту, автор, масштаб).
- Генплан або ситуаційний план – показує місце розташування.
- Плани поверхів, фасади, розрізи – технічна основа.
- Рендери або перспективи – візуалізація ідеї.
- Анотації – короткі пояснення ключових рішень.

Оформлення:

- Використовуйте єдиний стиль шрифтів (наприклад, sans-serif для сучасності).
- Залишайте "повітря" – не заповнюйте планшет до країв.
- Розташовуйте елементи за ієрархією: головне – крупніше, другорядне – дрібніше.

Розмір: Зазвичай A1 або A0 – залежить від вимог викладача чи конкурсу.

Макети:

- Матеріали: Пінокартон, дерево, акрил, папір – обирайте залежно від стилю проєкту.

Масштаб: Найпоширеніші – 1:100, 1:50 (для деталей – 1:20).

Деталізація: Не перевантажуйте макет дрібницями, але додайте ключові елементи (дерева, люди, світло), щоб оживити його.

Техніка: Поєднуйте ручну роботу з лазерною різкою для точності.

Порада: Перед здачею перевірте планшет і макет при різному освітленні – це впливає на сприйняття.

3. Техніки створення ефектних презентацій

Презентація – це ваш виступ, підкріплений візуальними матеріалами. Вона має бути логічною, захоплюючою та переконливою.

Структура виступу:

- Вступ: Коротко про ідею проєкту (1-2 речення). Наприклад: "Цей проєкт – екологічний будинок, натхненний природними формами".

- Контекст: Де і чому з'явився проєкт? Опишіть задачу чи проблему, яку він вирішує.

- Рішення: Розкажіть про ключові архітектурні ідеї (форма, матеріали, світло).

- Візуалізація: Покажіть планшети чи макет, пояснюючи, що і як працює.

- Висновок: Підсумуйте переваги проєкту та його значення.

Техніки:

- Сторітелінг: Розкажіть історію – як ідея народилася і чому вона важлива. Наприклад: "Гуляючи лісом, я помітив, як дерева фільтрують світло, і це надихнуло мене..."
- Динаміка: Починайте з загального (генплан), переходьте до деталей (розрізи, рендери).
- Візуальні ефекти: Додайте анімацію (якщо це цифрова презентація) або використовуйте світло для підсвітки макета.
- Мова жестів: Вказуйте на планшет чи макет, щоб скеровувати увагу слухачів.

- Інструменти:

- PowerPoint/Keynote для слайдів.
- 3D-анімація (наприклад, у Twinmotion) для демонстрації об'єкта в русі.
- Фізичні макети з підсвіткою для wow-ефекту.

Порада: Репетируйте виступ перед дзеркалом або друзями, щоб відчути таймінг (зазвичай 5-10 хвилин).

4. Практичні рекомендації

- Єдність стилю: Усі елементи – від шрифтів до кольорів макета – мають виглядати як цілісна історія.
- Адаптація до аудиторії: Для клієнта – більше емоцій і простоти, для викладача – акцент на технічних деталях.
- Тестування: Перевірте, чи видно текст на планшетах з відстані 2-3 метри, і чи макет стійкий.

Висновок

Презентація архітектурного проєкту – це ваша можливість "продати" ідею. Успіх залежить від того, наскільки грамотно ви поєднаєте графічні навички з умінням подати матеріал. Планшети та макети – це ваші візуальні аргументи, а виступ – голос, який їх пояснює. Пам'ятайте: хороша подача може врятувати середній проєкт, але навіть геніальна ідея провалиться без якісної презентації.

Рисунок 11.1 Клаузура (приклад 1)

Рисунок 11.2 Клаузура (приклад 2)

Практична робота №12. Графічні прийоми передачі креслень та схем.

Мета завдання

Розвинути навички студентів у візуалізації текстової інформації через використання різних графічних прийомів. Допомогти їм освоїти методи трансформації текстових даних у графічні матеріали, що застосовуються в архітектурній та містобудівній практиці.

Завдання

Студенти повинні обрати певний обсяг текстової інформації, яка стосується архітектурного або містобудівного проєктування, і представити її у вигляді різних графічних схем. Це можуть бути:

- аналітичні діаграми;
- функціональні схеми будівель та територій;
- графічне позначення технологічних процесів;
- структурні схеми архітектурних рішень.

Важливо продемонструвати різні способи зображення інформації: від схематичних креслень до деталізованих інфографік.

Очікуваний результат

У результаті виконання завдання студенти:

- навчаться розподіляти текстову інформацію та узагальнювати її у вигляді графічних схем;
- оволодіють методами візуальної комунікації в архітектурі;
- покращать свої навички роботи з графічними матеріалами, такими як лінери, маркери, акварель;
- зрозуміють важливість адаптації інформації для різних типів аудиторії, від фахівців до замовників.

Графічні прийоми передачі креслень та схем є невід'ємною частиною архітектурного та містобудівного проєктування. Сучасний світ висуває високі вимоги до візуалізації інформації, і здатність точно, структуровано та естетично подати дані є важливим професійним умінням архітектора.

Графічні схеми та діаграми дозволяють швидко передавати великі обсяги інформації, робити її зрозумілою не лише для спеціалістів, а й для клієнтів, інвесторів та широкої аудиторії. Архітектор, який володіє навичками створення схем, може значно ефективніше комунікувати свої ідеї, пояснювати концепції та представляти свої проєкти на різних рівнях – від початкових ескізів до фінальних презентацій.

Окрім того, така практика дозволяє студентам розвивати критичне мислення та аналітичний підхід до роботи з даними. Вони навчаються аналізувати текстову інформацію, виділяти головне та перетворювати його у чіткі, логічні схеми, що є основою роботи над будь-яким архітектурним проєктом.

Дане завдання також сприяє формуванню у студентів вміння адаптувати графічні матеріали під різні цільові аудиторії. Наприклад, інженерні схеми та креслення можуть мати одну візуальну подачу, тоді як презентаційні матеріали для клієнтів – іншу. Таке усвідомлення дозволить студентам ефективно працювати як у технічній, так і в творчій сферах архітектурного дизайну.

Застосування різних графічних технік у створенні схем та креслень також є ключовим аспектом професійного зростання. Чітка подача інформації через лінії, плями, кольорові акценти чи текстурні рішення робить креслення більш виразними, а отже, легшими для сприйняття. Уміння використовувати ці методи дає студентам конкурентну перевагу та сприяє їхньому професійному розвитку у сфері архітектурної графіки.

Рисунок 12.1 Схема
(приклад 1)

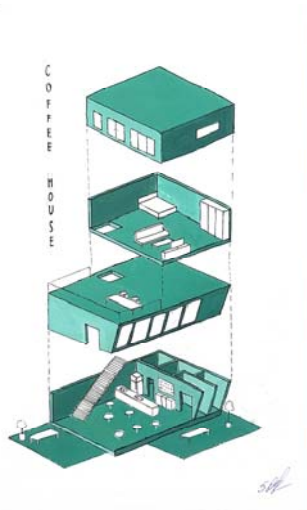

Рисунок 12.2 Схема
(приклад 2)

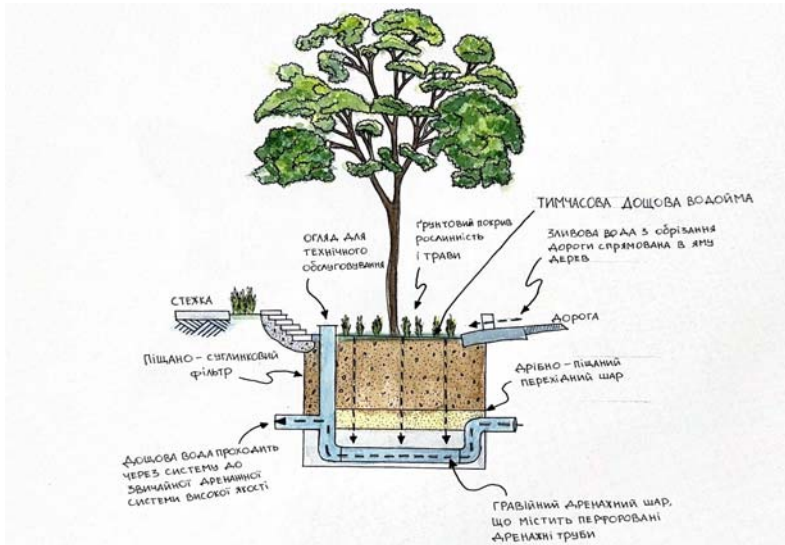

Рисунок 12.2 Схема (приклад 3)

Практична робота №13 Розробка логотипу.

Мета завдання:

Формування у студентів навичок створення унікального графічного символу, що передає сутність певної компанії, закладу або професійної діяльності. Завдання розвиває розуміння принципів айдентики, композиції, колористики та впливу графічних елементів на сприйняття бренду.

Завдання:

Студенти обирають тему для логотипу (наприклад, архітектурне бюро, кав'ярню, клініку, дизайнерську студію, виробництво тощо) і створюють його на форматі А3. У процесі роботи вони мають:

- Проаналізувати сферу діяльності, для якої розробляється логотип.
- Визначити ключові асоціації, кольори, шрифти та стилістику, що відповідає концепції бренду.

- Виконати ескізи пошуки та розробити кілька варіантів логотипу.
- Оформити фінальну версію логотипу у відповідності до сучасних графічних тенденцій.

Очікуваний результат:

У результаті виконання завдання студенти:

Зрозуміють основи розробки логотипу та принципи його візуальної ідентифікації.

- Засвоять базові прийоми роботи з композицією, шрифтом, символікою та кольором.
- Навчаться передавати змістовне наповнення бренду через графічні засоби.
- Отримають навички роботи з різними стилями логотипів – мінімалістичними, деталізованими, абстрактними тощо.
- Розвинуть креативне мислення та здатність до пошуку нестандартних дизайнерських рішень.

Підсумок:

Логотип – це не просто символ компанії, а один із ключових елементів її айдентики, що формує впізнаваність бренду, асоціативний ряд і рівень довіри з боку клієнтів. Саме тому створення логотипу потребує глибокого аналізу і творчого підходу.

Успішний логотип має бути:

1. Лаконічним – чим простіший дизайн, тим легше він запам'ятовується.
2. Унікальним – оригінальність забезпечує відмінність від конкурентів.
3. Гнучким у застосуванні – логотип має добре виглядати на різних носіях (візитках, рекламних банерах, сайтах).

4. Читабельним – навіть у зменшеному вигляді логотип повинен залишатися зрозумілим.

5. Колористично продуманим – кольори мають відповідати характеру бренду, викликати правильні емоції та бути гармонійно підібраними.

Процес створення логотипу – це поєднання аналітичного та творчого мислення. Спочатку необхідно дослідити сферу діяльності компанії, зрозуміти її основні меседжі та аудиторію. Наприклад, для медичних установ підходять холодні, спокійні кольори, що викликають довіру (синій, білий, зелений), а для креативних агенцій – яскраві та динамічні поєднання.

Наступний важливий крок – це ескізування. На цьому етапі важливо експериментувати з формами, знаками та композиційними рішеннями, перш ніж обрати фінальний варіант. Варто розглянути різні стилі: текстовий логотип (wordmark), буквений монограмний (lettermark), емблему чи абстрактний символ.

Також варто враховувати питання адаптивності логотипу. У сучасному цифровому середовищі логотипи використовуються не лише в друкованій продукції, а й у мобільних додатках, соціальних мережах, сайтах.

Тому важливо, щоб логотип добре виглядав як у кольоровому, так і у монохромному варіанті, легко адаптувався під різні формати.

Це завдання не тільки допоможе студентам зрозуміти основи візуальної ідентифікації, а й навчить їх працювати над графічним образом, що відображає характер компанії чи послуги.

Воно сприяє розвитку дизайнерського мислення, уваги до деталей та вміння створювати візуально привабливі, практичні логотипи, які відповідатимуть сучасним стандартам графічного дизайну

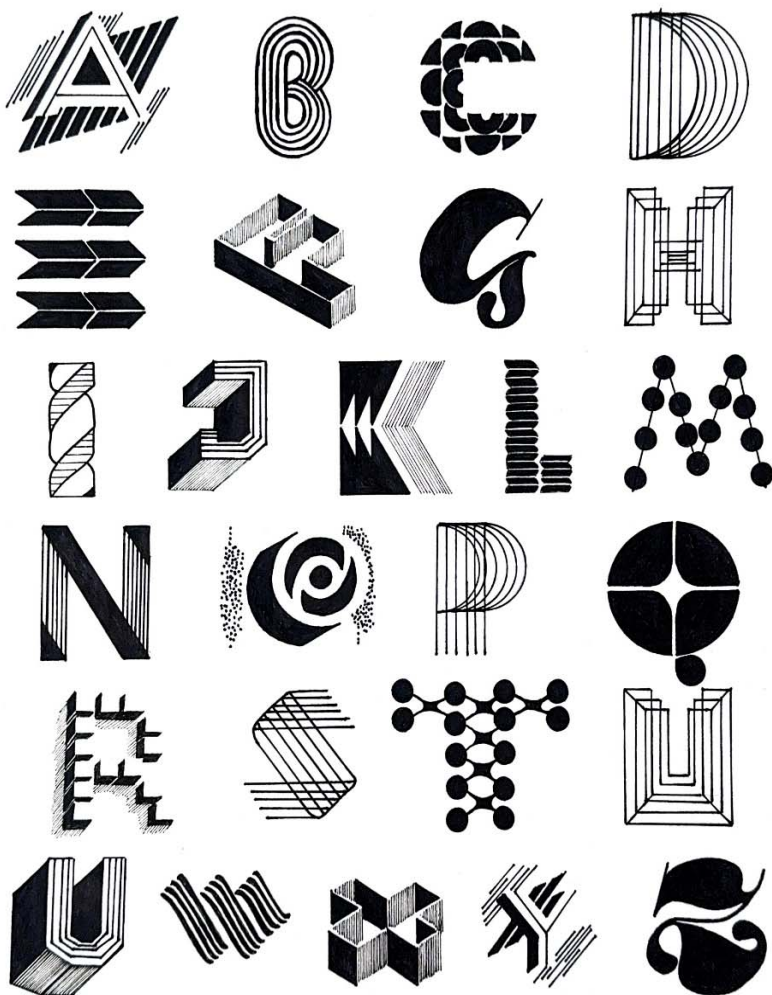

Рисунок 13.1 Логотип

Список використаної літератури

1. Ідак Ю. В., Клименко Т. М., Лясковський О. Й. Основи об'ємно-просторової композиції : навч. посіб. 2-ге вид., доп. – Львів : Львівська політехніка, 2020. – 212 с.
2. Ремізова Т. В. Художні методи архітектурної композиції : навч. посіб. — Харків : ХНУБА, 2023. – 112 с.
3. Деревянчук О.В., Домініков М.М., Кравченко Г.О. Нарисна геометрія та інженерна графіка: навч. посібник. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 208 с. ISBN 978-966-423-793-9
4. Основи архітектурної графіки : навч. посібник / А.О. Радченко, О.Ю. Усачова; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 248 с.
5. Графіка-креслення : навч. посібник / О. В. Кашенко та ін. – Київ : КНУБА, 2015. – 158 с.
6. Нарисна геометрія та основи архітектурної графіки: Навчальний посібник/ С.І. Пустюльга, В.Р. Самостян – Луцьк: Вежа, 2020. – 318 с.

Навчальне видання

НАРИСНА ГЕОМЕТРІЯ

(архітектурна графіка)

*Методичні вказівки та завдання до виконання практичних робіт
для студентів спеціальності G17 «Архітектура та містобудування»*

IV семестр

Укладачі: *К.А. Рєзанова, О.В. Овсієнко, Ю.Т. Собко*

Відповідальний за випуск *Фодчук І.М.*

Технічний редактор *Чораєва Г.К.*

Електронне видання

Підписано до друку 28.07.2025

Умов.-друк. арк. 4,4. Обл.-вид. арк. 4,7.

Зам. Н-059.

Видавництво Чернівецького національного університету.

58002, Чернівці, вул. Коцюбинського, 2.

e-mail: ruta@chnu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 891 від 08.04.2002.

